

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Közhasznúsági jelentése

2010.

TARTALOM

Bevezető	5
Szervezet	5
Tagság.....	5
Elnökség.....	5
Helyi Csoportok.....	6
MME Budapesti Helyi Csoport.....	6
MME Békés megyei Helyi Csoport	6
MME Hajdú-Bihar megyei Helyi Csoport	6
MME Gömör-Tornai Helyi Csoport.....	7
MME Gödöllői Helyi Csoport	7
MME Bács-Kiskun megyei Helyi Csoport.....	8
MME Vas megyei Helyi Csoport	8
MME Fejér megyei Helyi Csoport.....	9
MME Baranya megyei Helyi Csoport	9
MME Tiszavasvári Helyi Csoport.....	10
MME Szatmár-beregi Helyi Csoport.....	10
MME Csongrád Megyei Helyi Csoport	10
MME Veszprém megyei Helyi Csoport.....	11
MME Soproni Helyi Csoport	11
MME Nógrád megyei Helyi Csoport	12
MME Kisalföldi Helyi Csoport.....	12
MME Börzsönyi Helyi Csoport.....	13
MME Szekszárdi Helyi Csoport	13
MME Komárom-Esztergom megyei Helyi Csoport	14
MME Heves megyei Helyi Csoport.....	14
MME Dombóvári Helyi Csoport	14
MME Zala megyei Helyi Csoport.....	15
MME Kaposvári Helyi Csoport.....	15
MME Észak-borsodi Helyi Csoport.....	16
MME Zempléni Helyi Csoport	16

MME Tiszaközi Helyi Csoport.....	16
MME Bükki Helyi Csoport	17
MME Dél-balatoni Helyi Csoport.....	17
MME Nyíregyházi Helyi Csoport.....	18
MME Tápió-vidéki Helyi Csoport	18
Szakszaktályok.....	19
Ragadozómadár-védelmi Szakszaktály.....	19
Madárgyűrűzési és Vonuláskutató Szakszaktály	19
Hüllő- és Kétéltűvédelmi szakszaktály.....	19
Központi Iroda	20
Nemzetközi kapcsolatok.....	20
Zöld mozgalom, partnerek.....	20
Természetvédelmi Programok.....	21
Természetvédelmi Programok - Fajok.....	21
Rákosivipera-védelmi program	21
Fehérgólya-védelmi program	22
Feketególya-védelmi program	23
Rétisas-védelmi program	23
Hamvasrétihéja-védelmi program.....	24
Parlagisas-védelmi program	24
Kékvércse-védelmi program.....	25
Kerecsensólyom-védelmi program	25
Vándorsólyom-védelmi program	26
Túzokvédelmi program.....	27
Mérgezés-ellenes program.....	27
Madárvédelem a középvezetékű szabadvezetéseken.....	28
Természetvédelmi Programok – Területek, élőhelyek	28
IBA/Natura 2000 Program	28
Üzlet és Biodiverzitás (BTAU)	29
„Pannon gyepék élőhelykezelése Magyarországon”	30
Természetvédelmi Programok – Kutatás és Adatgyűjtés	30
Monitoring	30

Madárgyűrűzés	32
Emberek - Társadalmi kapcsolatok.....	32
Gazdálkodás	37

BEVEZETŐ

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) 1974-ben alapított, kiemelten közhasznú, politikától független társadalmi szervezet, amelynek fő célja a természet - ezen belül elsősorban a madarak - védelmének társadalmi támogatása.

Az egyesület céljai elérése érdekében elősegíti a természeti értékek és a természetvédelem célkitűzéseinek megismerését, népszerűsítését. Növeli a természetvédelem támogatóinak körét, aktívan részt vesz a fiatalok természetvédő szemléletének kialakításában, természetvédelmi kutatásokat és védelmi programokat szervez és hajt végre, szaktanácsadással segíti az állami és önkormányzati szervek, valamint a gazdálkodó és társadalmi szervezetek természetvédő tevékenységét. Együttműködik más nemzeti és nemzetközi természetvédelmi szervezetekkel a Föld biológiai sokféleségének megőrzése érdekében. Minden évben több mint száz projektet valósít meg hazánk területén. Központi szervezésű programjaink is az ország minden területét érintik.

SZERVEZET

TAGSÁG

Az egyesület különösen nagy figyelmet fordít arra, hogy tevékenysége jelentős támogatást kapjon, ezért pontos és naprakész tagnyilvántartó rendszert működtet. Kapcsolatot tart fenn tagjaival, a csoportok vezetőivel, szimpatizánsokkal, továbbá önkénteseket von be tevékenységébe.

Az MME tagjai 32 területi szervezet /Helyi csoport/ és 5 Szakosztály /ragadozómadár-védelmi, vízimadár-védelmi, hüllő és kétéltű-védelmi, gyűrűző és vonuláskutató, nappalilepke-védelmi / keretében tevékenykedik országszerte.

Az 1974. évi megalakulás és 2010.12.31. között 33730-an léptek be az MME-be. 2010.12.31-én az aktív taglétszám 5581, családtagokkal együtt 9078 fő volt.

A tagok adatai mellett regisztráljuk azon szimpatizánsok /későbbi támogatók, tagok/adatait is akik az MME különböző rendezvényein megadták elérhetőségüket. A Madárbarát Kert programhoz csatlakozó személyek és intézmények regisztrálása is a tagnyilvántartás keretében folyik.

A nyilvántartási feladatokat 2 fő látja el.

ELNÖKSÉG

Az Elnökség a 2010. évi küldöttközgyűlés óta 7 alkalommal ülésezett, egy alkalommal kihelyezett ülést tartott a Börzsönyi Helyi Csoportnál tett látogatással kombinálva.

HELYI CSOPORTOK

MME BUDAPESTI HELYI CSOPORT

A csoport 2010-ben szervezett programjai közül továbbra is a kirándulások és az előadások a legnépszerűbbek. Kilenc alkalommal szerveztünk ismeretterjesztő előadásokat, amelyeken összesen 475 résztvevő jelent meg. A 2010-es évben összesen 22 túrát vezettünk, amelyből 9 volt az úgynevezett főtúránk. 10 kisebb, érdekesebb programot is tartottunk a tavalyi év során. Ilyenek voltak például a szalakóta gyűrés a Kiskunságban, szalonkales Ócsán, madáretető túra az Óbudai-szigeten. Élőhelykezeléseink is sikeresek voltak, a már tradíciónak tekinthető újpesti helyszínünk, a Homoktövis természetvédelmi terület védelmét 2 alkalommal összesen 105-en segítették. Új helyszínen, a csepeli Tamariska-dombon is megkezdtük a munkát. A budapesti Corvinus Egyetem hallgatóival befejeztük a Kis Sváb-hegyen található gyepek megtisztítását. Az említett „kisebb” programjainkon és az élőhelyvédelmi akciókon 556 fő vett részt. További, országosan szervezett programokhoz is csatlakoztunk (Gólya Road Show, Fülemlék Éjszakája, Európai Madármegfigyelő Napok stb.), amelyek során több mint 1600 embert tudtunk megszólítani. Programjainkon 2010-ben összesen 3000 fő vett részt, amely a korábbi évekhez képest jelentős előrelépésnek mondható. Folytattuk a korábban megkezdett Budapest felmérési programunkat, amely során felmértük a fővárosi védett és védelemre érdemes területeinek állapotát, madárfaunáját. 600 A és B odút, illetve baglyok számára alkalmas D odút kezelünk jelenleg Budapesten, amelynek fenntartása önkéntes táborunk nélkül lehetetlen lenne. A Kiskunságban eddig 31 darab szalakóta számára készített D odú került kihelyezésre. Bajor Zoltán vezetésével a budapesti védett területek őrszolgálatát is elláttuk. Madáretetőket üzemeltetünk 4 területen. Folytattuk fehér gólya felmérési programunkat, amelyet idéntől látványgyűréssel egészítettünk ki. Megkezdtük a helyi csoport területén található gyurgyalag és haris állomány felmérését is. A téli időszakban ragadozómadár fészekkereséssel is foglalkoztunk. A Társadalmi Kapcsolatok Osztállyal együttműködve, a 2010-es évben 64 intézményben mintegy 3500 gyerek részére tartottunk foglalkozásokat. A Fővárosi Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjának támogatásával elkészítettük „Az ismeretlen Budapest” című vándorkiállításunkat. A Budapest természeti értékeit bemutató anyagot Bajor Zoltán fotóiból állítottuk össze.

MME BÉKÉS MEGYEI HELYI CSOPORT

A Békés megyei Helyi Csoportban elsősorban gyakorlati madárvédelmi és monitoring munkák folytak. Legjelentősebb az egész megyére kiterjedő ragadozómadár-védelmi tevékenységünk, melyek egy része kapcsolódik a központi programokhoz: kerecsensólyom monitoring és védelem, rétisas monitoring és védelem, parlagi sas monitoring és védelem, kék vércse monitoring. A Biharugrai-halastavakon 17 éve folytatunk madártani kutatásokat, ahol elvégezzük a fészkelő vízimadár állományok felmérését, a vonuló- és telelő vízimadár állományok monitorozását. Ebben az évben is teljes állományfelmérést végeztünk a megye fehér gólya állományánál. A védelmi és monitoring tevékenységhez szükséges munkák nagy részét 4-8 fő önkéntes végzi. Megszerveztük az Európai Madármegfigyelő Nap megyei programját. Együttműködési megállapodást kötöttünk a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatósággal.

MME HAJDÚ-BIHAR MEGYEI HELYI CSOPORT

Helyi csoportunk 2010-ben is kivette részét az MME fajvédelmi programjainak megvalósításában, melyen belül a haris felmérésben 12 fő vett részt, s a megye területén minimálisan 37 pár harist észleltünk. Gyöngybagolyról 5 fő közölt adatokat, s így 19 költésről szereztünk tudomást. A gyurgyalag, partifecske felmérés során 11 fő részvételével 279 pár gyurgyalag és 1686 pár partifecske fészkeléséről jutott el hozzánk információ. A fehér gólya állományt 2010-ben is teljeskörűen felmértük, s összesen 665 lakott fészket ismertünk meg megyénkben. A

szalakóta felmérésben 8 fő vett részt, s több mint 180 odút ellenőriztünk, valamint 18 új odút helyeztünk ki. Fekete gólya felmérést 8 fő végzett, melynek során 2 sikeres fészkelésről, 3 meghiúsult fészkelésről és további 5 revírről tudtunk a 2010-es évben. Madarász sulis programunk eredményesen működött, két helyszínen vártuk az érdeklődő gyermekeket. Saját szervezésű monitoring programunk volt a téli időszakban a telelő vetési varjú állomány változásának nyomonkövetése. A megyében programjainkon résztvevők száma min. 800 gyermek és 200 felnőtt volt. Az általunk megrendezett események közül 3 emelkedett ki a többi közül: az Európai Madármegfigyelő Napokra szervezett programcsokor 4 helyszínen; a Madarak és fák napja tiszteletére szervezett bemutató madárgyűrésünk a debreceni Botanikus Kertben, és a 4 külső terepi helyszínen tartott túravezetésünk; illetve a debreceni CAMPUS Fesztiválon való részvétel 4 napon keresztül. Tagjaink és az érdeklődők számára havonta szerveztünk előadásokat és terepi kirándulásokat 6 településen – 27 alkalommal az évben –, melyekről a mintegy 400 címet tartalmazó elektronikus hírlevélen keresztül adtunk tájékoztatást. A lakosság számára hét alkalommal szerveztünk bemutató madárgyűrészt saját szervezésben vagy a Vanellus Természetvédelmi Alapítvánnyal, illetve a Zöld Körrel együttműködve. Őszi daruvonulást megfigyelő autóbuszos kirándulást is szerveztünk, melyre 33 fő jött el. Együttműködési szerződés keretén belül továbbra is nagyon jó kapcsolatot ápoltunk a Hortobágyi NP Igazgatóságával.

MME GÖMÖR-TORNAI HELYI CSOPORT

Az 1986-óta működő helyi csoport tevékenységi köre a madárvédelem mellett kutatási és oktatási tevékenységet is érintenek. Több védett és fokozottan védett faj állományainak felmérését végeztük el (pl. fehér gólya, gyöngybagoly, haris, gyurgyalag, denevérek stb.). Elektromos légvezetékek felmérését és oszlopok szigetelését, ill. szünantrópikus fajok megőrzésének gyakorlati munkálatait (pl. épületlakó denevérek, fehér gólya stb.) végeztük. Élőhelyrehabilitációs munkákban (putnoki-dombsági nedves gyepek, gyurgyalag költőtelepek) vettünk részt. Folytattuk a *Ciconia Hungarica* országos oktatási programot (golyavédelmi kiállítás, oktatási anyagok elkészítése). Szemléletformáló tevékenységeink között meghatározó volt a fecskék védelmének éve, 12 alkalommal, összesen 334 főnek tartottunk fecskés előadást. 9 alkalommal 314 fő vett részt foglalkozásokon; ebből 3 alkalommal táborok számára szerveztük tematikus napot. 9 alkalommal, összesen 211 fővel túráztunk az ANP, Múcsony, Putnok és a Rakaca-víztározó környékén. A természetvédelmi Jeles Napok megrendezése keretében Madarak és Fák Napját, Állatok Világnapját és Európai Madármegfigyelő Napokat szerveztünk Szalonnán és a Rakacai-víztározónál. Kapcsolódtunk a Fülemlék éjszakájának országos programjához is. Ezekben a programokban összesen 168 fő vett részt. Jósvalfői és szögligeti odútelepeinket 47 fő részvételével kitakarítottuk és új odúkat is kihelyeztünk. Bemutató madár- és denevérhálózat tartottunk Putnokon és Jósvalfőn 40 fő részére. 25. alkalommal szerveztük meg a Bódva-völgyi Madárvonulás-kutató és Természetvédelmi táborát, melynek munkáját az ország 43 pontjáról 147 önkéntes segítette. A fészkelési időszakban 21 madárfaj 165 egyedét, az őszi tábor ideje alatt 65 faj 4621 egyedét gyűrtük meg. A tábor 18 település 20 oktatási intézményének 617 gyermeke látogatta meg. Az ANP Zöld Sziget és Kutatók éjszakája programjaihoz kapcsolódóan hat alkalommal 263 fő számára népszerűsítettük az MME programjait.

MME GÖDÖLLŐI HELYI CSOPORT

Januárban a valkói erdőből áttelepítettük az odútelepünket az Egyetemi erdőbe (Fácános). Az odútelep ellenőrzését áprilistól júliusig kétheti rendszerességgel folytattuk. Az ellenőrzést 8-an végeztük, köztük középiskolás diákok is. A 40 odúból 9-ben történt költés, 44 szencinege és 30 kékcinege fióka repült ki. Május 8-án Gödöllőn tartottuk meg a Madarak és fák napja rendezvényünket a Gödöllői Értékvédő Közhasznú Egyesület közreműködésével. A kb. 250-300 résztvevők számára előadások hangzottak el a madarak életéről, madárvédelmi tanósvényt létesítettünk, odúkat lehetett barkácsolni és hazavinni, gyerekek részére helyben kitöltendő feladatlap és vetélkedő készült, illetve bemutató gyűrészt tartottunk. Május 25-én Gödöllőn, augusztus 14-én Galgahévízen tartottunk bemutató gyűrészt, elsősorban gyerekek részére, összesen 80 fő jelenlétében. Július 10-én a turai homokbányában a fecskék éve rendezvénysorozat keretében, 20 érdeklődő tagtárssal partifecske gyűrészt tartottunk. Október 2-án az Európai madármegfigyelő napon a galgahévízi Bika-tóhoz szerveztünk bemutató gyűrészt és rövid kirándulást. A programon főleg gyermekes családok vettek részt.

Augusztus 6-15. között ötödik alkalommal rendeztük meg Egyetemisták közreműködésével Galgahévízen a Bikavári Természetvédelmi és Ornitológiai Tábort (BITOT). A táborban 30 fő 10-14 éves diák 11 felnőtt szakmai segítő közreműködésével ismerkedett a természet értékeivel botanika, rovarászat, vízi világ, madarászat és gyűrűzés programok keretében. Besegítettünk a Szent István Egyetem „Gyakorlati madárvédelem” kurzus megtartásába is. Az egyetemi hallgatók énekesmadár bemutató gyűrűzésen, odútelep ellenőrzésen és füleskuvik felmérésen vettek részt. A gyurgyalag és parti fecske felmérést 2 fő részvételével július hónapban végeztük. Az eredmény: 31 költőhelyen 486 pár gyurgyalag, 4 költőhelyen 133 pár parti fecske. A gyurgyalagok Gödöllői-dombságban való helyzetéről egyetemi BSc-s szakdolgozat is született. A füleskuvikok számára létesített odútelepen idén először költött a füleskuvik. A környék revír térképezésének eredménye 12 költő pár.

MME BÁCS-KISKUN MEGYEI HELYI CSOPORT

A csoport 2010-ben igyekezett a korábbi években jól megszokott és bevált rendezvényeket megtartani, illetve néhány új helyszínnel bővíteni a terepi programok számát. Tavaly két helyszínen (Fülöpszállás, Dávod) került megrendezésre a tavaszi Fecskefigyelő napok, melyen 122 fő vett részt. Három helyszínen (Fülöpszállás, Izsák, Kiskunhalas) vártuk látogatóinkat a Fülemlék Éjszakája elnevezésű programon. Összesen 156 vendég hallgatózott velünk. A minden évben nagy sikerrel zajló, főként általános iskolásokat megmozgató Madarak és Fák Napja, valamint az ezzel járó vetélkedők tavaly is három helyszínen kerültek lebonyolításra (Kecskemét, Kiskunhalas, Dunatetőtlen). A részt vevő gyerekek száma 187 fő volt. Gólya Road Show immár a megszokott útvonalon haladt, ugyan az időjárás miatt nem túl nagy sikert ért el, hisz nem volt elég fióka a fészkekben. Két kört rendeztünk, az egyik Izsák és környékén, a másik Baja és környékén volt. 187 főt vonzott a rendezvény. Az október első hétvégéjén megrendezésre került Európai Madármegfigyelő Napok is három helyszínnel vette ki részét a népszerűsítő programokból. Császártöltés, Érsekcsanád és Harkakötöny települések mellett, mindössze 85 főt vonzott. Több településen mi magunk is tartottunk előadásokat, illetve előadókat hívtunk, amelyek kivétel nélkül sikeresek voltak. Baján nyolc alkalommal voltak érdekes előadások, Kiskunhalason egy alkalommal, Harkakötönyben szintén egy alkalommal. Összesen 190 fő hallgatta meg előadóinkat. Fontos momentum volt a Kiskunhalas és környékének aktív gyűrűzési bemutatói. A 2010. év során mindösszesen 211 résztvevővel zárultak a bemutató gyűrűzések, köztük volt egy 4 nemzet diákjainak tartott kiskunhalasi gyűrűzés is. Odúkészítő verseny, éjszakai bagoly megfigyelés, út melletti szemétszedések, madármegfigyelő túrák Kiskőrös térségében mindig sok embert érdekelnek. Tavaly 105 fő vett részt ezeken a közösségi programokon. Odúkészítő tevékenységünk megyszerte aktív, melyek közül Kiskőrös, Harta, Kiskunfélegyháza és Baja emelkedik ki. Nagy öröm volt számunkra, hogy a kiskunfélegyházi tagtársainkról pozitív visszajelzéseket kapunk, miszerint remek közösségi munkát végeznek madárvédelmi berendezések és ismeretterjesztő előadások révén.

MME VAS MEGYEI HELYI CSOPORT

2010. február 20-án rendeztük meg 21 fő részvételével az egyesület tisztújító évi közgyűlését. A közgyűlés elfogadta az egyesület 2009. évi szakmai és pénzügyi beszámolóját, a 2010. évi munkatervét és költségvetését. A közgyűlés megválasztotta az új tisztségviselőket. 2010. március 27-én a Madarak és Fák Napja országos vetélkedő területi fordulóját 6 csapat részvételével Szombathelyen rendeztük meg. Március 28-tól április 5-ig rendeztük meg a tavaszi Tömördi Természetvédelmi és Madárgyűrűző Táborunkat. A nyolc nap alatt 26 faj 425 példányát gyűrűztük meg és 21 faj 108 példányát fogtuk vissza. Áprilisban hetedszer indítottuk el az Állandó Ráfordítású Helyek (CES) madármonitoring programunkat a Tömördi Madárvártán. A CES programban 27 faj 247 példányát gyűrűztük meg és 13 faj 65 példányát fogtuk vissza. Augusztus 1-től november 7-ig tizenharmadik alkalommal folyamatosan működött az őszi Tömördi Természetvédelmi és Madárgyűrűző Táborunk. Az őszi programban 81 faj 7527 példányát gyűrűztük meg és 49 faj 1516 egyedét fogtuk vissza. Első alkalommal bizonyítottuk a kékfarkú (*Tarsiger cyanurus*) hazai előfordulását. Odútelepet működtettünk a Kőszegi-hegységben, melyben először költött kis légykapó (*Ficedula parva*). Elvégeztük a tízlábú (*Decapoda*) rákfajok felmérését a Kőszegi-hegységben és az Őrségben. Megjelentettük a Cinege, Vasi madártani Tájékoztató 15. számát, mely tartalmazza Vas megye madarainak legújabb névjegyzékét is. A Madarász Suli/Ovi programunk keretében havonta két alkalommal rendeztünk foglalkozásokat. Az NymE 12 biológia szakos hallgatója ökológia terepgyakorlatának egy részét idén is a Tömördi Madárvártán töltötte. Október 3-4-én a tömördi tó környékére szervezett madármegfigyeléssel

bekapcsolódtunk az Európai Madármegfigyelő Nap akcióba. Programjainkba több mint 500 óvodás és diákok vett részt 2010-ben. A Szombathelyi Erdészeti Zrt. közreműködésével a rétek egy részét ez évben is kezelni tudtuk gépi szárzúzóval. A kutatási és védelmi tevékenységünk anyagi háttérének biztosításához egy pályázatot készítettünk.

MME FEJÉR MEGYEI HELYI CSOPORT

Madaraink számára igen rossz volt a 2010-es év. Ezt valószínűleg az egymást követő hidegfrontok okozták. A gólyák esetében a vizsgált fészkek harmadában volt sikeres költés, 2,2-es fiókaszámmal. Az összes fészekre vetítve 0,7 volt az átlag. Gyurgyalagból a felmért 15 telepen 214 pár kezdett költeni, de csak 75 pár repített fiókákat. A fecskék esetében a költő madarak legalább 80%-a elpusztult, így fiókák is igen csekély számban csak a 2. fészekaljból repültek ki. 4 pár rétisas fészkelte. A vörös vércse ládák kihelyezése bevált, de a 15 elfoglalt ládából csak 7-ben volt sikeres a költés, csupán 3-as fiókaátlaggal. A füleskuvikok száma megcsappant, a korábbi 8-10 pár helyett csak 2 pár költéséről tudunk Nagylók térségében. A vízimadár monitoring és az RTM adatokat közvetlenül a Monitoring Központ adatbázisára töltik fel felmérőink (Dinnyési-Fertő, Soponya, Aba, Tác, Rétszilas, Sárrét). A madárgyűrűző tábor csak 2 hétig tartott, 480 madarat gyűrűztünk. A fióka jelölésekkel és az őszi bemutató gyűrűzésekkel is csak 779 példányra egészült ki ez a szám. Ehhez jön még a színes kócsaggyűrűzés 83 megjelölt kócsaggal. A Pelikánház Erdei Iskolával évek óta szoros együttműködésben vagyunk. Az oktatási munkát nagyban segíti a Madárdal Tanösvény átadása. A tavalyi évben több területen végeztünk növényteni, gyeptermesztességi vizsgálatokat. Ennek megyei szinterei a Dinnyési-fertő melletti szikes- és szárazgyepek, valamint a Gyúró község melletti löszgyepek voltak. Utóbbi területen a botanikai felvételezés mellett rovarteni vizsgálatokat is végeztünk. A megye déli részén több mint 300 odút tartunk ellenőrzés alatt és ezen kívül még legalább 200 odú van a tagjaink lakó körzetében, valamint közterületeken pl. a fehérvári Sóstón 32 odú rendszeres ellenőrzését, karbantartását végezzük. A devecseri kastélyparkban 48 óra önkéntes munkát végeztünk a HC-s szervezésében (a fák megtisztítása a vörös iszaptól).

MME BARANYA MEGYEI HELYI CSOPORT

2010-ben ismét megszerveztük a fehér gólya, a haris, a kárókatona, a gémeke, a gyurgyalag, a parti fecske, a vetési varjú és a sármányok állományainak felmérését. A molnár- és füstifecskék fészkelő közösségeit 7 településen vizsgáltuk. Elvégeztük a gyurgyalagos partfalak egy részének karbantartását, az áramszolgáltató segítségével a villanyoszlopokra épült új gólyafészkek fészektartóra helyezését. Kiemelten foglalkoztunk a vörös kánya, a barna kánya, a rétisas, a békászó sas, a vándorsólyom, a vörös vércse, valamint az uhu, a fekete gólya és a holló védelmével. A fekete gólyák számára 3 műfészket építettünk. A vörös vércsék élőhelyein újabb 26 költőodút helyeztünk ki. Vizsgáltuk az erdei fülesbaglyok téli gyülekezőhelyeit. A felmérés eredményeként 12 helyen összesen 293 példányt találtunk. A gyöngybaglyok számára kihelyezett 149 költőládából 44 db-ot foglaltak el költésre a baglyok. A sikeres költések eredményeként 47 macskabagoly és 67 gyöngybagolyfióka repült ki. A kezelésünkben lévő 17 énekesmadár odútelepen összesen 218 odút gondoztunk. Tavasszal a Pécsi-tónál 3768, Sikondán 3151 békát mentettünk. A sumonyi táborbázison három ciklusban összesen 203 táborozási napon fogadtunk fiatalokat. Madárgyűrűzési bemutatót 8 alkalommal tartottunk. Önálló standdal vettünk részt Pécsen a Zöld Vásári Forgatag, a Húsvéti Kézműves Vásár, a Föld Napja és a Hétfégyi Piknik elnevezésű rendezvényeken. A Madarak és Fák Napja alkalmából a pécsi állatkertben szerveztünk programokat a gyerekeknek. Az iskolai Föld Napja programok során három helyen segítettük előadásokkal a rendezvények sikerét. Madarász sulit két helyszínen szerveztünk (Kozármisleny, Sásd). Három fő és 8 mellékhelyszínen bonyolítottuk le a madármegfigyelő napokat, melyeken 99 madárfaj 72 003 példányát figyeltük meg. A DDNPI-vel közösen bonyolítottuk le a Madarak és Fák Napja országos vetélkedősorozat területi döntőjét, valamint a megyei és a pécsi versenyt. A Fülemülék Éjszakája című programunkat Pécsen és Mohácson szerveztük meg. Májusban a Pécs Plaza-ban Együtt a madarakkal címmel egész napos rendezvény keretében mutatkoztunk be. A hobili Térségi Természetismereti Vetélkedőn a környék általános iskoláinak csapatait önálló állomáson fogadtuk. A sumonyi halastavaknál szeptember folyamán fecskebúcsúztató esti programokra invitáltuk az érdeklődőket. A nyári

hónapok kivételével minden hónap második keddjén klubnapot tartottunk. Rendezvényeinken a résztvevők összlétszáma meghaladta a 2000 főt.

MME TISZAVASVÁRI HELYI CSOPORT

Vízimadár-szinkron program keretében a csoport 1997 óta végzi havi rendszerességgel a környék jelentős vizes élőhelyeinek (Fehér-szík, halastavak, Tisza) szinkronozását. Ez a program havi rendszerességénél fogva a tagság megtartását jól szolgálja, mert általában 4-5 fő vesz részt rajta. Mindennapi Madaraink Monitoringja program (MMM): A program neve is mutatja, hogy azokat a madarakat méri fel, amik a mindennapi környezetünkben élnek, tehát a mezőgazdasági, városi és egyéb rurális területeken. Tiszavasvári területén 4 tag végzi ennek a programnak a lebonyolítását. A Fülemülék éjszakája Tiszavasváriban került megrendezésre a Keleti-főcsatorna véderdejében 21 fő vett rajta részt. Az Európai Madármegfigyelő Napot idén is megrendeztük a Tiszalöki-parkerdőben, ahol 6 szervező és 177 résztvevő (iskolások, ovisok) vettek részt. 18 faj 176 egyedét gyűrűztük meg. A fehér gólya fészkelőállományát felmértük az alábbi településeken: Tiszavasvári, Tiszalök, Tiszdob, Tiszadada, Tiszanyagyalu, Tiszaeszlár, Rakamaz, Szorgalmatos.

MME SZATMÁR-BEREGI HELYI CSOPORT

A Fülemülék Éjszakája rendezvényt április 30-án, péntek este 19:30-kor kerület megrendezésre Kisar településhez tartozó Tisza ártérben. A programon főként helyi iskolások és érdeklődők vettek részt, de távolabbról érkező vendégek is voltak. A résztvevők száma: 25 fő. „Gólya road show” június 12-én Csengersima főutcáján lévő gólyafészkek kerültek ellenőrzésre, a vizsgált négy fészekben összesen három fiókat gyűrűztük meg. A résztvevők száma: 35 fő. A „harisok éjszakája” rendezvény július 18-án került lebonyolításra 21³⁰-kor a Kisar település közelében lévő tartozó országos védelem alatt álló természeti területen. A látogatók száma: 10 fő. A Fehérgyarmati Vigaszágok rendezvényre készítettünk egy nyolc transzparensből álló, hordozható kiállítást. A kiállítás anyagának hozzávetőleg egy-harmada, a központi szóróanyagokból készült. Fecskefigyelő hajózás a Tiszán június 19-én, Jánd település és Olcsvaapátihoz tartozó Tisza szakaszon, mely során hajókirándulás keretében a résztvevők megismerhették a Tisza jellegzetes madárvilágát, megnézhettek egy szürke gém telepet és közlőrl szemlélhették a Olcsvaapáti partifecske telepet. A résztvevők száma: 90 fő. „Európai Madármegfigyelő Napok” rendezvény megtartása a Cégénydányádi kastélypark Természetvédelmi Területen történt. A programban helyi általános és közép-iskolai diákok és kísérőik vettek részt kb.: 150 fő. 9 alkalommal vettünk részt sérült fehér gólya mentésében, a bekerült gólyák ápolását, etetését továbbszállításig több alkalommal végeztük. Általános iskolákban és óvodákban a fehér gólyát népszerűsítő előadásokat tartottunk, ennek keretében részleteket vetítettünk a Gólyavédő lettem DVD-ből. A „Fehérgyarmati Vigaszágok”-on kiállított anyagban szintén foglalkoztunk a fajjal. A Fehérgyarmati Városi TV több alkalommal levetítette a DVD-t. Részt vettünk a *Szatmár- Beregi Madarászfutamon*, ahol elsősorban amatőr csoportok vezetésével járultunk hozzá az érdeklődők fajismeretének a fejlesztéséhez. Részt vettünk 8 településen a fehér gólya állomány-felmérésében, ebbe tagtársainkat is bevontuk.

MME CSONGRÁD MEGYEI HELYI CSOPORT

Csoportunk az előző évben is folytatta évek óta folyó ismeretterjesztési, kutatási és természetvédelmi programjait. A Százszorszép Gyermekeházban tavasszal heti, ősszel kétheti rendszerességgel szerveztünk Madarász klub összejövetelt, melyeken kéthetente ismeretterjesztő vagy természetfotós előadásokat hallgathattak az érdeklődők. A Madarász sulifoglalkozásait is itt tartottuk. A Koch Sándor Ismeretterjesztő Társulat székházában havonta szerveztünk előadásokat. A nagyközönség részére kirándulásokat, madármegfigyeléseket, bemutató madárgyűrzéseket hirdettünk. A Madarak és Fák Napja, valamint az Európai Madármegfigyelő Nap alkalmából a Szegedi Vadasparkban, a szegedi és a kardoskúti Fehér-tavon volt programunk. Az érdeklődők tagjaink kalauzolásával három alkalommal figyelhették meg a daruvonulást a szegedi Fehér-tónál. Szegeden, Hódmezővásárhelyen és Szentesen fülemüle-dalt hallgathattak tagjaink szakvezetésével. Benedek napon tavaszköszöntő kirándulást szerveztünk a Pusztaszeri Tájvédelmi Körzetbe,

a Csaj-tóra, Madarak és Fák Napján a Büdös-székre, majd júniusban Szegeden egy belvárosi természetbúvár sétán vehettek részt az érdeklődők. Az előadásokon és a kirándulásokon is összesen mintegy 250 érdeklődő vett részt. Sajnos a terepi programok többségét elmosta az eső. A Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság Sándorfalva melletti "ikerházában", a Fehér-tói madarászházban működtetjük madárgyűrűző táborunkat. A FOT (Fehér-tói Ornitológiai Tábor) áprilistól novemberig 120 napon végzett madárbefogást, összesen 10200 madarat sikerült meggyűrűzni. A tavaszi-nyári nyílt napokon 149-en látogattak ki, a táborban is ennyien vettek részt. Az őszi időszakban is legalább napi 10-20 résztvevővel működött a tábor. 2010-ben is részt vettünk a fokozottan védett ragadozómadár-fajok, illetve a fehér gólya állomány fészkeinek felmérésében, a vízimadár-szinkronban, az MMM és RTM programban. Tagjaink közreműködésével mintegy 500 mesterséges szalakótaodút és 400 vércse műfészket kezeltünk, ellenőriztünk, ily módon segítve a pusztai madárfajok állományát. A szalakóta-program szerb-magyar határmenti együttműködési pályázat keretében zajlik. A „Gólya Road Show” keretében szervezett gyűrűzést félszáz gyermek tekinthette meg. Az előadásokról, programjainkról tagjainknak rendszeresen postai és e-mailes meghívót küldtünk. Programjaink megtalálhatók a Csoport és a FOT tábor honlapján, a www.feherto.hu címen.

MME VESZPRÉM MEGYEI HELYI CSOPORT

2010-ben ismét megszerveztük a gólya road-show-t. Június 24-én 6 település, 10 gólyafészkenél végeztünk gyűrűzéssel egybekötött bemutatót. Több területen, közöttük a Bodzavár Oktatóközpont területén összesen 54 költőodút helyeztünk ki. A megye különböző helyszínein, 13 alkalommal jelentünk meg önálló, vagy társ kiállítóként, ahol az MME tevékenységét és a természet védelmét népszerűsítettük. Az idei és a korábban kihelyezett odúban közel 50 pár költött, közöttük cinkék, seregélyek, mezei verebek. A Bodzavár Oktatóközpont területén két ciklusban összesen 62 gyermek vett részt nyári madarász programon. Az országos madármegfigyelő napokat 2010. 10. 02-án 3 helyszínen szerveztük meg, összesen 150 érdeklődő részvételével. Az MME 18. sz. Veszprém megyei helyi csoportja Várpalotán, illetve a Bodzavár Oktatóközpont területén - a Balaton Felvidéki Nemzeti Parkkal közösen, a Pápai Természetvédelmi Egyesület (tagja az MME-nek) Nórápon, a halastónál. A madarak 43 fajtát, 634 példányban számoltuk meg. A Madarak és Fák Napján négy iskolában tartottunk bemutatóval egybekötött előadást. A Fülemlék Éjszakája című programunkat 2 helyszínen szerveztük meg, összesen 110 résztvevővel. Madárgyűrűzési bemutatót 4 alkalommal tartottunk, összesen kb. 110 érdeklődőnek.

MME SOPRONI HELYI CSOPORT

Januárban a szokásos újévköszöntő madarászon 15 fő vett részt. Februárban a Kisalföldi HCs.-val közösen Bősárányban megrendeztük a II. Győr-Moson-Sopron megyei Madártani Kongresszust, melyen 20 előadás hangzott el és 70 résztvevő jelent meg. Márciusban helyi csoportunk fennállásának 35 éves évfordulója alkalmából ünnepi közgyűlést és egy természetfotó kiállítást szerveztünk. A kiállítást, amely több, mint egy hónapig volt látogatható, mintegy 400-500 fő tekintette meg. Április és július között részt vettünk a CES programban, immáron a kezdetektől számítva hetedik éve. Májusban a „Fülemlék éjszakája” rendezvényünkön, Nagycenken 30 fő vett részt. Az októberi Európai Madármegfigyelő Napok alkalmából szervezett terepi programunkon 42 fő vett részt. Decemberben, Sopronban megszerveztük a Breuer György emlékülést és emlékére egy emléktáblát avattunk Brennbergbányán, melyen az osztrák állami televíziótól egy stáb is felvételeket készített. Az ülésen húsz fő vett részt, míg a koszorúzáson mintegy ötven fő. Összejöveleteinket a Soproni TIT Breuer György Madártani és Természetvédelmi Szabadegyetemének keretében szerveztük, rendszerint egy ismeretterjesztő előadással fűszerezve. Ezek három alkalommal a tavaszi és két alkalommal az őszi szezonban zajlottak. Az összes résztvevők száma 160 fő volt. Csoportunkból két fő végzett felmérést az MMM programban. A helyi csoportunk honlapja az elmúlt évben is folyamatosan bővült az aktuális eseményekkel.

MME NÓGRÁD MEGYEI HELYI CSOPORT

Idei kiemelt rendezvényünk; „A Karancs és a Medves ösvényein” című kiállításunk volt, mellyel Varga Ferenc (Örökös tagunk) és dr. Ruzsik Mihály elmékének szerettünk volna adózni. A kiállítást 1000 fő látogatta meg májustól-augusztusig a salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeumban. Erdei iskola szolgáltatókkal együttműködve közel 20 foglalkozást tartottunk iskolások számára, és 10 egyéb előadást több témakörben (madarak, természetvédelem, tájak). Fülemülék éjszakája programot hat helyszínen hirdettük meg, de a kedvezőtlen időjárás miatt; Karancslapujtón, Balassagyarmaton, Drégelypalánkon, Salgótarjánban elmaradt, míg Dejtáron, Szügyben megrendezésre került 35 fővel. Európai Madármegfigyelő Napokat idén Drégelypalánkon és Dejtáron rendeztük meg gyűrűző bemutatóval egybekötve. A két helyszínen a rossz idő ellenére is, 30 fő fordult meg. Dejtári gyűrűző táborunkban 60 fő látogatót fogadtunk, és 500 madarat gyűrűztünk meg. Télen Bükk-tetőre szerveztünk a kirándulást melyen 10 fő vett részt. Felmértük a teljes megyei gólyaállományt, és közreműködtünk 3 fióka mentésében, illetve az áramszolgáltató számára jeleztük a problémás fészkeket. Fehér gólya Roadshow program keretében Drégelypalánk, Ipolyvece, községekben végeztük bemutató gyűrűzést. A nagyon rossz év miatt csak 3 fészekben; 3 fiókára került gyűrű az ÉMÁSZ segítségével, amit óvodások, iskolások (60 fő) kísérték figyelemmel. 20 fővel végeztük fokozottan védett madár fajok felmérését, így többek között a fekete gólya, parlagi sas, békászó sas, uráli bagoly, uhu állományára vonatkozóan, illetve az alábbi monitoring programokban vettünk részt: Mindennapi Madarak Monitoringja, Középfeszültségű Oszlopfelmérés, Téli sasszinkron, Vonuló Vízimadár Szinkron, RTM, Odú program. Az Ipoly Völgye Különleges Madárvédelmi Területen az egyik vizes élőhelyet, egy létesítendő híd és a hozzákapcsolódó út veszélyeztette, ezért nyomvonal módosítását indítványoztuk az érintet hatóságoknál, beruházónál, több civil szervezettel együttműködve. Az idén beindult kivitelezéssel párhuzamosan folytatott tárgyalások kapcsán novemberre sikerült egy a területet, szinte teljes egészében elkerülő nyomvonalban megállapodni.

MME KISALFÖLDI HELYI CSOPORT

Az MME Kisalföldi Csoportja, együttműködve a Soproni Helyi Csoporttal, széles körű faj- és élőhelyvédelmi, környezeti nevelési és szemléletformáló munkát végzett 2010-ben is Győr-Moson-Sopron Megye területén. Elvégeztük a fehér gólya állományfelmérését, ami 1984. óta folyamatosan minden évben megtörténik. Ebben az évben 199 településen 230 db fészket ellenőriztünk, amelyek közül 157 fészek volt lakott, belőlük nagyon kevés, csupán 160 fióka repült ki. A megyei gyöngybagoly-védelmi program során elvégeztük a korábban kihelyezett 26 költőláda ellenőrzését, karbantartását, amelyekből 21 gyöngybagolyfióka és 2 fészkealj macskabagoly fióka repült ki. Tagjaink 143 db énekesmadarak számára kihelyezett mesterséges fészkekodút kezelnek. A fertői és a hansági vízimadár monitoring keretében heti gyakoriságú megfigyeléseket végeztek a csoport tagjai. A harisvédelmi program során kb. 5200 ha potenciális költőhelyet mértünk fel, 24 revírt regisztrálva. 2010-ben folytattuk a megyében található gyurgyalag és partifecske telepek felmérését. A fecskék éve jegyében, általános iskolások bevonásával néhány településen felmérésre kerültek a fészkelő füsti- és molnárfecskék. A Gyórszentiváni Madárbarát Kör kéthetenként tart összejöveteleket, amelyeken előadások, odú és etető készítő műhelyfoglalkozások, etetőanyag csomagolás és terepi kirándulások zajlanak, átlag 10-12 fő részvételével. A Gyórszentiváni Madárbarát Kör a gyórszentiváni általános iskolában több alkalommal madáretető és odú készítést szervezett kb. 150 gyermek részére. A Madárbarát Kör közreműködésével Gyórszentivánon természetismereti tanösvény került kialakításra. A Fülemülék Éjszakája rendezvényt 4 helyszínen rendeztük meg, 5 időpontban, összesen 113 résztvevővel. Madarak és Fák Napi rendezvényt 3 helyszínen tartottunk, közel 223 érdeklődő, nagyrészt gyermek részvételével. Az Európai Madármegfigyelő Nap alkalmával 2 helyszínen 36 ember részvételével. A Gólya Road Show az idei évben is nagy sikert aratott, 5 helyszínen kb. 50 érdeklődő kísérté figyelemmel a fiókák gyűrűzését. Az őszi folyamán 700 kg napraforgómagot szereztünk be egy termelőtől, amit a tagság termelői áron vásárolhatott meg.

MME BÖRZSÖNYI HELYI CSOPORT

Legfőbb céljaink: az élőhely és fajvédelem, valamint a szemléletformáló tevékenység. Rendszeresen frissített honlapot üzemeltetünk www.borzsony.org címen. A helyi csoport szervezésében lebonyolított jeles napok: A Föld napja alkalmából Nagymaros-Kövesmező környéki erdőtakarítást szerveztünk 32 fő részvételével, a Takarítási Világnap keretében a Duna-part megtisztítását 10 fő segítette Dunakeszin, a Madarak és Fák Napja alkalmából Dunakeszin, Gödön és Vácon Fülemülék Éjszakája rendezvényeket tartottunk, amelyre 120 érdeklődő érkezett. A királyréti Outdoor Fesztiválon MME sátrat állítottunk, madaras kitűzőket árusítottunk, szórólapoztunk (150 látogató). A Gyadai-réten odú bemutató terepi előadásokat szerveztünk 110 látogatóval. Az Európai Madármegfigyelő Napokon négy helyszínünkön 85 látogatót fogadtunk. 09. 25-én Elnökségi Ülést szerveztünk a kisinóci turista házban, ahol megünnepeltük Helyi Csoportunk 35 éves évfordulóját is. A börzsönyi vándorsólyom költőhelyen ellenőrzést biztosítottunk, 2010. évben két fióka repült ki. A hozzánk került 22 pld sérült madár kezelését, ellátását, szállítását és repatriálását biztosítottuk. A fokozottan védett fajok monitoringját elvégeztük. Az általunk kihelyezett 33 bagolyládából 11-ben volt költés. Elvégeztük idén is a gólyaszámlálást 43 településen. Az Ipoly Erdő Királyréti Erdészettel közös, hosszú távú monitoring-program során, az erdészet által kijelölt, „Pro Silva” kezelésű, 306 hektáros mintaterület madárfaunájának monitoringját bonyolítottuk le. Több tábort rendeztünk 2010-ben. A XVI. BOTT 2010.07.11-23-ig tartott, 52 fő (11-14 éves korú gyermekek) táborozott. A fő program a madárgyűrés volt. A „Nagyszülő - Unoka Tábor” 07.27-31. között zajlott le. A 2010-ben 30 éves BTT 07.31-től 08. 12-ig tartott. Itt is 50 gyermek kapott természet ismereti tudást 14 felnőtt irányításával. A téli szünetben 2 napos Téli Tábor került megrendezésre, 23 gyereket tanított 10 felnőtt. A helyi csoport területén már 34 odútelepen közel 900 db odú van, idén is 250 db új odút gyártottunk társadalmi munkában. Rendszeresen 721 db odút ellenőriztünk, 34 odútelepen. Az odú összeszerelést 8 tagtársunk végezte, az ellenőrzéseket 16-an vállalták, többen óvodásokat, kisiskolásokat is kivettek, bemutatni a madárvédelmet.

MME SZEKSZÁRDI HELYI CSOPORT

Hagyományainkhoz híven folytattuk a rendszeres természetvédelmi-környezeti nevelési munkánkat. Havonkénti HC-s üléseken előadások, vetítések, bemutatók (összesen 10 alkalommal) hangzottak el a tagjaink ill. érdeklődő civilek részére. Több mint 10 éve működtetjük a Természetvédelmi Szolgáltató Irodánkat, ahol szombatoként fogadjuk a lakosokat ill. tagjainkat. Ugyanitt a téli időben jelentős mennyiségű-idén 45 zsák-madáreleséget osztottunk ki. Ezekhez készítettünk madárkalácsot is, amelyet ingyen kaptak meg az érdeklődők. Iskolai-óvodai madarász programokat, előadásokat, bemutató madárgyűrészeket, madárodú és madárkalács gyártásokat végeztünk 10 alkalommal. A Prantner u-i madárpark kialakításában szakmai közreműködőként segítettük az óvodásokat ill. az önkormányzatot. Felkérésre rendszeresen részt vettünk természetismereti vetélkedők zsűrijeiben (Hollós László szavalóverseny, Madarak és Fák Napja stb. Évek óta megszervezzük a jeles napokat, így a Madármegfigyelő Napokat az idén a sumonyi halastónál (10 résztvevő) és a Fülemülék Éjszakáját (35 résztvevő) a szekszárdi kórház parkjában, illetve a Madarak és Fák Napját Szálkán (25 résztvevő) utóbbi az asztmás gyerekek alapítványával közösen. Felkérésre ismét szerepeltünk a szekszárdi Szent László Napokon, ahol MME-sátorban mutattuk be tevékenységünket, melyet kb.1500 látogató nézett meg. Továbbra is részt vettünk az országos fajvédelmi és monitoring programokban (gólya, haris, gyurgyalag, szalakóta, kék vércse). Folytattuk a madárgyűrés tevékenységünket, a CES programot 6 éve működtetjük. Nyáron Szálkán madárgyűrés tábor szerveztünk. Télen ugyancsak Szálkán madárgyűrés napot tartottunk, évadzáró ebédrel kiegészítve. Kakasdon ragadozómadár etetést végeztünk sasok és ölyvek részére. Őcsényben a tavaly telepített kék vércse telepet ellenőriztük le. Sérült és beteg madarak gyógyítását és természetbe visszaengedését is végeztünk, idén 4 madár repült el szabadon. Madárvédelmi programunk keretében ismét karban tartottuk a szálkai odútelepünket, ahol 90 odú működik, közülük már sok restaurálásra szorult.

MME KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYEI HELYI CSOPORT

Csoportunk a tárgyévben számos terepi és szemléletformáló programot szervezett és valósított meg megyénkben. A fajvédelmi és monitoring programok között a fehér és fekete gólya, uhu, gyöngybagoly, gyurgyalag, parti fecske, vízimadár monitoring és ragadozómadár-védelem emelkedik ki, míg a tárgyévben 3 helyszínen valósítottunk meg békamentést több ezer kétéltű megmentésével. Kiemelt tevékenységünk a szemléletformálás. 1 hónapos XX. Hopp Ferenc Madarász Tábor közel 170 érdeklődött fogadott augusztus hónapban, majd az Európai Madármegfigyelő Napok és a X. Tatai Vadlúd Sokadalom vonzott nagyszámú érdeklődött a rendezvény helyszínekre. Mindezek mellett 8 meghirdetett túrával (pl. 2 Fülemülék Éjszakája) és gyűrűzéssel propagáltuk az egyesület munkáját. Erdei iskolákban, iskolai programba építve 23 alkalommal szerveztünk ismeretterjesztő előadásokat, amelyeken közel 350 iskolás került közelebb az egyesületi élethez. Munkánkban mind szakmailag és anyagilag a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság és a Száz Völgy Természetvédelmi Egyesület volt partnerünk. Számos önkéntesünk polgári természetőr jogosítvánnyal segíti az állami természetvédelem munkáját, így például speciális ragadozómadár fészekőrzéseken.

MME HEVES MEGYEI HELYI CSOPORT

Legfontosabb tevékenységeink ebben az évben is a fajvédelmi, felmérési programok voltak. Ragadozómadaraknál a következő fajok költéseit regisztráltuk megyénkben: kígyászolyv 1 pár, parlagi sas 6 pár, vándorsólyom 1 pár, kerecsensólyom 7 pár, kabasólyom 30 pár, vörösvércse 120 pár, egerészolyv 55 pár, kékvércse 34 pár, urali bagoly 1 pár. 67 községben végeztünk fehér gólya felmérést, melynek eredménye: 58 pár 147 fiókát röptetett. Az ÉMÁSZ és a BNP segítségével 3 villanyoszlopra helyeztünk ki fészektartót. 11 gyurgyalag élőhelyet sikerült felmérni, 137 pár költött ezeken a helyeken. Hat partifecske élőhelyet mértünk fel amelyen 345 pár költött. 21 településen ellenőriztük az általunk korábban kihelyezett gyöngybagoly költőládákat, 41 fióka repült ki ezekből. Csoportunk három helyen működtet odútelepet, mintegy 210 db odú került kihelyezésre az elmúlt években Egyéb programok: gyűrűző tábor Gyöngyöspata, február 10-14. 114 példányt gyűrűztünk meg, résztvevők 23 fő. Bemutató gyűrűzés és az MME-t bemutató előadás Gyöngyösön a Mátra Múzeumban, illetve a múzeum parkjában, önkéntesek 2 fő, látogatók kb. 400 fő. Kirándulás, madármegfigyelés a Tisza-tónál augusztus 19-én, a programon 18-an vettek részt. Gólya road-show: Hort június 22. Gyűrűzni sajnos nem tudtunk, mert a fiókák az időszakhoz képest még rendkívül fejletlenek voltak. A három közül egyet elpusztulva találtunk, a másik kettő is nagyon rossz állapotban volt. A fészek aljában állt a víz, valószínű hogy a pusztulást is a kihülés okozta. Ezt a problémát megszüntettük: 3-4 lyukat fúrtunk egy vasrúddal a fészek aljára, valamint vittünk fel száraz fészekanyagot is. Nem volt késői a segítség, mert szeptember elején sikeresen kirepültek a fiatal madarak.

MME DOMBÓVÁRI HELYI CSOPORT

2010-ben 15 olyan programot szerveztünk, amelyre tagjainkat, családjukat és barátait szeretettel vártuk. Közel 2500 fő vett részt a kirándulásainkon, a jubileumi rendezvényünkön és a fotókiállításon. Voltunk a Kelet-Mecsekben, Pacsmagon, a Kiskunságban, Rétszilason, Tihany-félszigeten, Fenépusztán, a Tapolca medence tanúhegyein, a Béka tavaknál, Tatán a „Vadlúd Sokadalom” rendezvényén. Tavaly voltunk 30 évesek! Az áprilisi rendezvényünk sok tekintetben követendő és egyedüli az MME történetében. Közel 200 fő volt az ünnepi rendezvényen és 150 fő volt az esti vacsorán. A fotókiállítás és a hetes rendezvény –az MME standdal – közel 1500 látogatót vonzott. „30 éves az MME Dombóvári Csoportja” címen 500 pld-ban kiadványt jelentettünk meg. Madárvárta-Tüske: Mindhárom épület esetében felújítási munkákat végeztünk, ezek külső megjelenésében is megváltoztak, szebbek lettek. A fejlesztés költsége: 2,3 millió Ft. A táborozók, erdei iskolások és látogatók száma meghaladta a 900 főt. A Pacsmagon működő erdei iskola is kiválóan teljesített 2010-ben. Az elmúlt években végzett több mint 10 milliós fejlesztés összes adósságát rendezte. A táborozók és látogatók száma meghaladta a 800 főt. Madárbarát kert program: A kihelyezett odúk számát nem bővítettük, mert sok cseréjére volt szükség. Hat alkalommal voltunk a kiválasztott területeken - általában 15-20 fővel. Erdei iskolások, madarász-sulisok és nyári táborozók vettek részt a munkában – kb. 200 fő. A kivételesen mostoha időjárás ellenére az odúlakó madarak költése viszonylag jól sikerült, mert 60-80% volt, míg a talajon fészkelőké 5-10%, a bokorlakóké 20-14

30%, a lombkoronában költő fajoké sem haladta meg a 40%-ot. 250 db odút ellenőriztünk. A Belvárosi Általános Iskolával kötött támogatói megállapodásnak megfelelően két csoport (42 fő) szakmai programját támogattuk. A gyöngybagoly-védelmi munkában 8 fő vett részt. Az ellenőrzött költőládák száma: 50 db, a költőpárok száma: 19. A sikeres költő párok száma: 17 pár. A röpképes és gyűrűzött fiókák száma: 51 pld., ill. 8 pld. A fehér gólya felmérési program keretében a megye 138 települését keresték meg a felmérők, 61 helyen találtunk gólyát. A 2010. évi felmérés - a vártnak megfelelően - az eddigi leggyengébb gólyaszaporulatot igazolta. A gólyapárok száma ugyan kicsit nőtt a tavalyihoz képest (7 párral), de a szaporulat messze elmaradt az átlagostól. A gólyapárok száma: 128, sikeres költések száma 59 pár, a kirepült fiókák száma: 126. Madármentésre 21 alkalommal került sor - fecskék, rigók, erdei füles, gyöngybagoly, fehér gólya, tengelic, vetési varjú, sárgafejű királyka - a mentett fajok listája. Pacsmagon, a Belvárosi Ált. Isk. kertjében, Béka tónál és Tüskében volt téli madármentés, sasetetés.

MME ZALA MEGYEI HELYI CSOPORT

Fajvédelem: részt vettünk a megyei gólyaszámlálásban (100%) és adatrögzítésben és két napos gólya gyűrűzési akcióban. Elvégeztük a megyei haris, gyurgyalag, partifecske, vetési varjú számlálást, gyöngybagoly költőláda ellenőrzést, gyűrűzést. Ismeretterjesztés: jelen voltunk egy megyei kiállításon, vásáron Zalaegerszegen. Keszthelyen a Madarak és Fák Napján hajókirándulással egybekötött madármegfigyelést végeztünk a Keszthelyi-öbölben 30 fővel. Őszi madár megfigyelő napokat két helyszínen szerveztük meg 160 fő részvételével. Különböző helyeken (iskolák, klubok) előadásokat tartottunk. Kutatás: Kis-Balaton nádi énekes monitoring programot 2010-ben is folytattuk (8 munkanap 6 résztvevő.) Fenékpusztai: 7033 madár gyűrűzése, 9100 fő látogató fogadása csoportosan és egyénileg, 312 pld madár mentése, felnevelése. Egy nap (50 fő) vállalati csoport fogadása és munkavégzése, adomány keretében. Elkészült 5 db 1x2 méteres információs tábla, 50 db madárodú 30 db műfecskefészek, 2 db volier, 10 db gólya műfészek. Két napon önkéntesek segítségével a parton illetve a Balaton nádasában a fenékpusztai szakaszon szemétszedést végeztünk (15 fő, 2 köbm.). Élőhelykezelés: 8 szürkemaráhát legeltetünk Fenékpusztán legelő karbantartás végett. Együttműködések: részt vettünk 4 alkalommal megyei, 1 régiós szintű megbeszéléseken.

MME KAPOSVÁRI HELYI CSOPORT

2010. március 20-án Ébred a tavasz túrát tartottunk. 20-nál is több érdeklődő látogatott ki a Kaposvár közelében lévő Gálosfa határában fekvő tavakhoz madárnézőbe. 2010. májusában Várdán, a „madárbarát településen” bonyolítottuk le iskolás csapatok számára a Madarak és fák napjának alkalmából szervezett akadályversenyt. 90 gyermek és kísérők vettek részt. Tagok és önkéntesek segítettek, ezzel tovább mélyült a várdai önkormányzattal kialakított hagyományosan kiváló együttműködés. Helyi csoportunkat kérték fel az országos Madarak és fák napja vetélkedő koordinálására, a területi forduló lebonyolítására. Ehhez a KE Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium segítségét kaptuk. Ismét csatlakoztunk az egyesület országos szintű programsorozatához, a Fülemlék éjszakájához. Jó kapcsolatot alakítottunk ki az MCSE helyi csoportjával, így idén is csillagászattal fűszereztük az estét a Deseda tó partján. Május elsején csapatösszetartást erősítő programként Boronkán egy madarászós, bográcsos napot szerveztünk, csillagászattal egybekötve. A nyári időszakban Somogy megye középső részét érintő gólyafelmérést tagjaink elvégezték, az adatokat feltöltötték a Monitoring Központ adatbázisába. A megyének ezt a részét 6 körzetre osztva, 6 felelős járta be a mintegy 120 települést. Az októberi Európai Madármegfigyelő Napok programsorozat keretén belül terepi madarászást szerveztünk a sörnyepusztai tavakhoz és a somogyfajsi Pásztorpark területére. Az évet 2010. november 25-i diavetítéses előadással zártuk, előadó Dr. Bankovics Attila volt. A 30 fő résztvevő tagjainkból és érdeklődőkből került ki. Az év folyamán többször is megkerestek bennünket somogyi lakosok, akik valamilyen sérült madárról számoltak be, és kérték segítségünket, tanácsunkat. Jó a kapcsolatunk a DDNP munkatársaival, így mindig tudtunk megoldást találni a problémákra, azonban hosszú távon nem megoldott a sérült madarak mentése. A téli időszakban tagjainkat kértük, számoljanak be az etetőjük körül zajló eseményekről. Még videó felvételt is kaptunk és sokan osztották meg levelező listánkon élményeiket, ill. érdeklődtek bizonyos fajokkal kapcsolatban. Idén is folytatjuk ezt a

hagyományt. Összességében elmondható, hogy a megszervezett programelemek vonzották a látogatókat és sikeresnek mondhatóak.

MME ÉSZAK-BORSODI HELYI CSOPORT

A Helyi Csoport 900 km²-es működési területén a következő védett és fokozottan védett madárfajok állományát és azok veszélyeztető tényezőit mérte fel: fehér gólya, fekete gólya, békászó sas, kígyászölyv, vándorsólyom, haris, gyöngybagoly, gyurgyalag, fehérrhátú fakopáncs, vetési varjú. Az Egyesület központi programjai közül tagjaink az MMM, Kedvenc Madarászahelyem és a Középfeszültségű Oszlopok Felmérésében vettek részt. Fészekodú telepet működtetünk, madármentésben, fészekáthelyezésekben több alkalommal közreműködtünk. Adatokkal segítettük a természetvédelmi hatóság és a BNPI munkáját. Áprilisban kirándulást szerveztünk a Tarnavidéki Tájvédelmi Körzetbe. A helyi médiában és a rádióban számoltunk be munkánkról, 10 településen járt szakmai anyagunk.

MME ZEMPLÉNI HELYI CSOPORT

A Zempléni Helyi Csoport legfőbb tevékenységét a szakmai munka jelenti. A Helyi Csoport a tagsága számára elsősorban a hagyományos közösségi programokat hirdeti meg, a jeles napokon madarásztúrákat, és minden nyáron természetismereti és gyűrűzőtábort szervez. Aktív tagjaink nagy része a ragadozómadár-védelemben tevékenykedik, jelentős terepi tevékenységet fejt ki: fészkelő párok felkutatása, a költés zavartalanágának folyamatos figyelemmel kísérése, szélsőséges időjárási körülmények között szükségszerű beavatkozások elvégzése (fiókamentés). Feladatuk emellett a kapcsolattartás a gazdálkodókkal, és egyéb államigazgatási szervezetekkel. Az alábbi fajok kiemelten szerepelnek a védelmi programokban: Aquila heliaca, Aquila chrysaetos, Aquila pomarina, Circaetus gallicus, Haliaeetus albicilla, Pernis apivorus, Accipiter gentilis, Falco cherrug, Bubo bubo, Strix uralensis, Strix aluco, valamint a Ciconia nigra. A fehér gólya (Ciconia ciconia) védelmével kapcsolatos munkákat Helyi Csoportunk működési területén Serfőző József koordinálja. Ez a munka magába foglalja a fészkek folyamatos figyelését, fészektartók kihelyezését, cseréjét, folyamatos kapcsolattartást az áramszolgáltatókkal és az érintett lakosokkal. A sérült madarak tekintetében sok a megkeresés, melyekre mindig azonnal reagálunk. Elsősorban a sérült madár begyűjtésében, majd elszállításában tudunk közreműködni. Évadnyitó gyűlésünket – és egyben éves közgyűlésünket – 2010. márciusában tartottuk. A Fülemlék éjszakáját májusban Boldogkőújfalun szerveztük meg. Augusztus közepén tartottuk az évente megrendezésre kerülő természetismereti táborunkat. Az egyhetes időszakban mintegy 34 fő látogatta meg a rendezvényt, akár egy, akár több napot is eltöltve a táborban, az állandó létszám pedig 12 fő volt. Állandó tábori tevékenység volt most is a gyűrűzés, valamint a táborhelyül szolgáló erdészház környezetében kihelyezett odútelep ellenőrzése, takarítása is. Emellett kirándulás, vad fajok megfigyelése lesről, természetfotózás, madárismereti játékos vetélkedő, denevérfogás és gyűrűzés szerepelt még a programok között.

MME TISZAKÖZI HELYI CSOPORT

Kiemelt éves tevékenységünk volt a területünk folyamatos faunisztikai felmérése, amelynek alapján adatbázist hoztunk létre a megfigyelt fajokról. Ezen felmérések során, elsősorban a fontos madár élőhelyek kijelölésére helyeztük a hangsúlyt, ilyenek a Szabolcsveresmarti víztározó, Ricsikai erdő, Cigándi árvízvédelmi víztározó, Pátroha Bajor-hegy, Tiszakanyár-Szabolcsveresmart közötti gát és ártéri terület. A fecske éve alkalmából füsti és molnárfecske fészekszámlálást végeztünk: Berkesz, Pap, Pátroha, Tiszakanyár községekben és a Kisvárdai Kórház VII emelete épületén. Fehér gólya figyelés, számlálás az országos gólya monitoring keretében. 34 helységben végeztük el, itt és az előbbi programunk során 12 tagtársunk és közel 50 általános iskolás gyerek vett részt. Az év folyamán saját anyagi forrás felhasználásával 116 db odút készítettük, 8 odútelepet hoztunk létre. A téli madáretetés elősegítése érdekében szponzoroktól kapott madáreleséget 3-4 kg-os csomagokban osztottunk szét, összesen: 2 zsák napraforgót, 2 zsák búzát és 6 zsák diót. Patronáltuk a záhonyi madárbarát óvodát,¹⁶

felújítottuk az embléma táblájukat az óvoda udvarra 5 db odút helyeztünk ki. Az óvoda tiszamogyorósi nyári táborában vetített előadást és gyakorlati foglalkozást tartottunk. Kisvárdai 3. sz. Általános Iskolában madarász tárgyú vetített előadást tartottunk és 5 db odút telepítettünk az iskola udvarán. Kisvárdai lakótelepi óvodába 5 db odút juttattunk. Természetet ismerő és szerető tanárok önkéntes segítőként közreműködnek madarász akcióban, így ők irányították a felmérő diákokat a fent említett községekben. Akcióinkról a helyi és a megyei lapban, valamint a helyi rádióban rendszeresen hírt kaptak a környék lakói. Részt vettünk az országos őszi szinkron madármegfigyelő napon. Népszerű közös programjaink voltak a negyedévenként szervezett terepmadarászások a cigándi víztározó területén, a ricsikai erdőben a Szabolcsmeresmarti víztározónál, valamint emlékezetes darufigyelő Hortobágyi kirándulás során. Ezekkel elsősorban tagságunk közösségformálását kívántuk elősegíteni. Programjaink, megjelenéseink során igyekeztük az egyesület tagságát tagtoborzással bővíteni, a természetvédő, madárbarát magatartást népszerűsíteni.

MME BÜKKI HELYI CSOPORT

Csoportunk szakmai munkájának fajsúlyos részét 2010-ben is a ragadozó madárfajok felmérése és aktív védelme tette ki (kerecsensólyom, kék vércse, kígyászölyv, békászó sas, vándorsólyom). Nyári terepmunkánk zömét a – Bükki Nemzeti Park Igazgatósággal közösen –18 éve folytatott szalakótavédelmi tevékenység, az odúállomány ellenőrzése (557 költőodú) és felújítása képezte. Részt vettünk a fehér gólya, gyurgyalag, partifecske és az uhu felmérésében is. Idén először szerveztük meg a Fehér gólya roadshow-t a Borsodi-Mezőségen, ahol 11 fészekben 23 fiókat gyűrtünk. A programon 120 fő vett részt. Folyamatosan közreműködünk sérült madarak begyűjtésében, gondozásában, repatriálásában. Egerben és Miskolcon sarlósfecske felmérést szerveztünk, e két városban a faj számára odút is helyeztünk ki. A helyi csoport 6 odútelepet tart fenn, Miskolcon hármat, Egerben, Felsőtárkányban és Szilvásváradon pedig egyet-egyet. Közel 160 odút takarítunk és ellenőrizzük költési időszakban minden évben. 2010-ben 3 madárgyűrűző tábort szerveztünk, ahol közel kétszázan csodálhatták meg kéz közelből a madarakat. A Madarak és Fák Napján 4 helyszínen szerveztünk Fülemülék Éjszakáját, az európai Madármegfigyelő Napok alkalmából pedig 5 helyszínen madarásztúrát, ezek közül két helyen madárgyűrűzési bemutatót is tartottunk. Idén több nagy városi rendezvényen is részt vettünk illetve vállaltunk szervezői feladatokat: a Föld Napján és az Európai Mobilitási hét rendezvényen Egerben, a Füzesabonyi Civil Expo-n, a Felnémeti Községi Napon, a Zsongó Lillafüreden, a Miskolci Kocsonyafesztiválon, a Miskolci Biovásáron és a sarudi Tó-vidék fesztiválon, ahová több ezer gyermek és felnőtt kilátogatott. Miskolcon és környékén 3 madárgyűrűzési bemutatót és előadást tartottunk iskolás csoportoknak, Egerben pedig 3 iskolában szerveztünk madárismereti előadást és foglalkozást. A nagyfokú érdeklődésnek köszönhetően idén is több ezer ember vett részt programjainkon.

MME DÉL-BALATONI HELYI CSOPORT

2010-ben 3-3 helyszínen rendeztük meg a Fülemülék Éjszakája, a Madarak és Fák Napja és az Európai Madármegfigyelő Napok helyi rendezvényeit. Kiállítás és adománygyűjtést szerveztünk az MME Bolttal közösen októberben, Siófokon a Tojásfesztiválon, melyen 10 ezres látogatószámot becsültek a szervezők. Előadásokat tartottunk Siófokon (Széchenyi Általános Iskola) és Fonyódon (múzeum) általános iskolásoknak és családoknak madárvédelemről, madáretetésről, illetve odúkat készítettünk. Az országos Gólya Roadshow keretében bemutató gyűrűzést szerveztünk Ságváron, melyről a helyi tv-k is tudósítottak. A riportokat, videókat folyamatosan közzétezzük a honlapunkon. 2010-ben is folytattuk a 2003-ban megkezdett Dél-Balaton Madár Monitoringot, minden hónapban a Balaton déli partján Balatonberénytől Balatonligáig, illetve teljes Balaton körüli szinkront végeztünk novemberben. Részt vettünk a januári országos sasszinkronon, és két alkalommal a rétszilasi sirály és kanalasgém gyűrűzőtáborban. Folytattuk Siófok-Törekiben a nemzetközi CES gyűrűzési programot, ahol 10 hétvégén keresztül végeztünk énekesmadár-gyűrűzéseket, egyben bemutató jelleggel is. Folyamatosan részt vettünk a különböző színes gyűrűzési programokban a működési területünkön, a nyár folyamán a Balaton déli partján bütykös hattyú, valamint a Lellei-berekben és a Tóközi-berekben nagy kócsag jelöléseken. Folytattuk a bagolyvédelmi programunkat, mely során a kb. 70 db költőláda karbantartása és ellenőrzése történt meg, fiókgyűrűzéssel egybekötve. A gyöngybagoly ládák mellett erdei környezetben 15 macskabagoly és 5-5 kúvik,

füles kuvik odút üzemeltetünk. Téli madáretetésre közel 10 mázsa napraforgó magot használtunk fel, településeken, illetve szabadterületi (Töreki, zamárdi erdő) etetőkből. Bekapcsolódtunk a Koppányvölgyi Élőhely-rehabilitációs Kísérleti terület kutatásába. Szervező partnerként és az egyik terepi program megrendezésével részt vettünk *Az Élhető Vidékért 2010.* országos környezetgazdálkodási konferencián (Siófok, 2010. szeptember 22-24.), melynek ISBN számú absztrakt- és konferenciakötete jelent meg.

MME NYÍREGYHÁZI HELYI CSOPORT

A csoport keretében 1986 óta folyó tiszai partifecske integrált monitoring kutatások a 2010 során végzett munkánk alapján továbbra is széleskörű nemzetközi és hazai ismertséggel és elismertséggel folytak, úgy hogy ezen intenzív terepi munkát igénylő vizsgálatokat nagyrészt tagtársaink önkéntes közreműködésével valósítottuk meg. Az Országos Tudományos Kutatási Alapnál (OTKA # K69068) futó pályázatunk biztosította az adatbázis kezelésére, elemzésére, nemzetközi együttműködéshez és a terepi munkákhoz szükséges anyagiak nagy részét. Sikeresen tudtuk üzemeltetni a kutatási támogatások, magánszemélyek adományaival és támogatásával a Szabolcs községben lévő Madárvártánkat, amely lehetőséget ad a kutatómunkában résztvevő tagtársak, önkéntesek és kutatók, valamint a terepi munkához szükséges eszközök elhelyezésére. 2010-ben 35 db geológátort helyeztünk fel partifecskekére a Nyíregyházi Főiskolával közös kutatás keretében, amelyek segítségével a világon az elsők között nyílt módunk arra, hogy egy kistestű vonuló madárfaj afrikai vonulási és telelési területeit megismerjük 2011 során. 2010-ben is üzemeltettük a „Partifecske Hírek” WEB alapú információs rendszert (<http://www.partifecske.mme.hu>), amely a természetvédelmi szakemberek és érdeklődők számára biztosítja a legfrissebb adatokat a partifecske fészkelésével kapcsolatosan immáron 2005 óta. 2010-ben Tokajban először rendeztük meg a „Partifecske Hajózás” rendezvényt, amely hagyományteremtő rendezvényen mintegy 130-an vettek részt. Megyei rajzversenyt szerveztünk a „Fecskek Éve” keretében, amelyre érkezett több mint száz alkotást számos helyen kerültek bemutatásra. Csoportunk életében meghatározó jelentőséggel bírt a július elején megrendezett 25. Akció Riparia tábor. Sikeresen rendeztük meg a „Fülemülék éjszakáját, Madarak és Fák Napját, Gólya Road-show-t, három helyszínen szerveztünk túrát a Madármegfigyelő Napon és a Nyíregyházán lebonyolított Madárkarácsonyt, amely rendezvényeken több százan vettek részt. Rendszeres taggyűléseket tartottunk az év során, sikeres tavaszi és őszi megfigyelő túrát szerveztünk a Hortobágyi Halastavakhoz tagtársainknak. Folytattuk felmérő munkáinkat a csoport működési területén számos fokozottan védett faj esetében (gyurgyalag, fehér gólya) a Monitoring Központtal együttműködve. Csoportunk több tagtársa is részt vesz az MMM és RTM programok keretében folyó felmérő munkában.

MME TÁPIÓ-VIDÉKI HELYI CSOPORT

A HCS. fő tevékenysége továbbra is a hat élőhelyen létesített 770db fészkekodúból álló telep. Ebből tagjainknál 270db van kihelyezve kiskertekben. A taglétszám növelésére nagy hangsúlyt fektetünk, az új belépőket sajátkészítésű B típusú odúval és egy madáretetővel ajándékozzuk meg. Taglétszámunk elérte a 200 főt. Az év folyamán 60db odút, 50db madár-etetőt és 4db fészekkosarat készítettünk. A CES programot Kókán és Farnoson végezzük. Közös szerveztük meg a Duna-Ipoly Nemzeti Parkkal Farnoson a „békamentő akciót” Részt veszünk az MMM programban 1998 óta. Felmértük a Tápió-vidéken lévő gólya, gyurgyalag, partifecske állományt. A szalakóta felmérést csak részben tudtuk elvégezni, mivel egyes élőhelyeket terepjáróval sem tudtunk megközelíteni. A „Fülemülék Éjszakáját” Nagykátán egyszer, Kókán kétszer rendeztük meg. Két általános iskolát léptettünk be a „Madárbarát iskola” programba, a szükséges madárvédelmi eszközöket mi készítettük el és helyeztük ki. MME faliújságot működtetünk a kókai Művelődési Házban. A kókai Falunapon MME sátorban népszerűsítettük tevékenységünket, bemutattuk az odútípusokat, madáretetőket, műfészkeket. Az érdeklődőknek DVD filmeket vetítettünk (fehérgólya, túzok) Látványos gólyagyűrűzést szerveztünk (Gólya Road Show) Madárgyűrűző tábor rendeztünk Farnoson., Kirándulásokat szerveztünk, (nőszírom túra, kikerics túra Tápió-vidék, daruvonulás-Hortobágy, Tatai Vadlúdsokadalom, Karácsonyi madarászat Kóka) Résztvettünk a Nagykátán megrendezett „KÁTAEXPO”-n MME sátorral. Az Európai Madármegfigyelő Napokat a tápiószecsői halastavaknál tartottuk meg. Programjainkon kb. 1500-an vettek részt.

SZAKOSZTÁLYOK

Az MME egy-egy szakterülettel foglalkozó tagjai szakosztályokba tömörülnek, amelyek feladata tagjainak összefogása, önkéntes munkájuk elősegítése és szakmai iránymutatások meghatározása. Egyes szakosztályok területén az MME programokat is tudott indítani, amelyen alkalmazottakat foglalkoztat, ennek köszönhetően ezeken a területeken a szakosztály munkája is hatékonyabbá vált.

RAGADOZÓMADÁR-VÉDELMI SZAKOSZTÁLY

A Ragadozómadár-védelmi Szakosztály, a Körös- Maros Nemzeti Park Igazgatósággal közösen, 2010. március 20 – 21. tartotta V. alkalommal szakmai összejövetelét a „Sólyomcsalogatót” Szarvason. Közel 100 szakember vett részt az ország szinte valamennyi régiójából. A konferencián bemutatásra kerültek a kiemelt fajvédelmi programok 2009. év eredményei. Az elhangzott előadásokat, beszámolókat az MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály *Heliaca* című évkönyvébe tettük közzé.

A Ragadozómadár-védelmi Szakosztály aktív tagjainak a XXI. találkozója „Sasriasztó” 2010.09.25-26 között a Kiskunsági Nemzeti Park területén Böszörménypusztán, közel 80 fő részvételével került megrendezésre.

A MAVIR és az MME 2010. november 24-én Madárvédelmi konferenciát szervezett, ahol többek között a kerecsensólyom-védelmi programot is bemutattuk.

MADÁRGYŰRŰZÉSI ÉS VONULÁSKUTATÓ SZAKOSZTÁLY

A Szakosztály az MME tag gyűrűzőket tömöríti. A Szakosztály vezetőségének két tagja az MME delegáltjaként a Madárgyűrűzést Felügyelő Bizottság munkájában vesz részt, amely a gyűrűzés szakmai és technikai ellenőrzését végzi.

HÜLLŐ- ÉS KÉTÉLTŰVÉDELMI SZAKOSZTÁLY

2010-ben elkészült a Szakosztály új honlapja, mely a korábbihoz képest új menüpontokkal és -elemekkel gazdagodott. Bővült a 'Tevékenységek' listája, a különböző programok rövid ismertetői olvashatók, a koordinátorok elérhetőségeivel együtt, a hazai fajok leírása a legtöbb faj esetében megújult, és kibővült. Új menüpontok között bemutatjuk a 'Kétéltű- és hüllőbarát kert' kialakítására vonatkozó javaslatokat és ötleteket, a 'Kitridiomikózis' általános ismertetőt tartalmaz a kétéltűeket világszerte veszélyeztető gombabetegségről, az Idegenhonos fajok általánosan ismerteti az özönfajok és különösen a potenciális kétéltű- és hüllő-özönfajok veszélyeit, a 'Mérgekigykók' a laikus közönséget érdeklő információkat tartalmaz a témáról, valamint a 'Tudta-e?' A kétéltűekkel kapcsolatos érdekes ismereteket osztja meg a látogatókkal.

Megkezdtek az Országos Kétéltű- és Hüllőtérképezés honlapjának fejlesztését, melyet az MME-alapítású közalapítványok anyagi támogatásával, a Szakosztály szakmai felügyelete mellett 2011 tavaszán fogunk elindítani.

Folytatódott a Pilis kistó program melynek keretében feltérképeztük a hegység kétéltűi potenciális peterakó-helyeit. Különös figyelmet fordítottunk a 2009. év végén, a Pilis Parkerdő Zrt által rekonstruált kistavak élővilágának nyomon követésére. A Budapesti Erőmű Zrt.-vel folytatódott a 2008-ban megkezdett szponzorációs együttműködés, és 2010 áprilisában a szponzor aktív részvételével egynapos rendezvényen bővítettük ki a kistó-felmérések számát. Az BE Zrt-vel létrejött együttműködés keretében gyorsfelmérést végeztünk a Kispesti Erőmű területének parkosított-ligetes részen és az ott megfigyelt élővilágról 2 db szemléltető táblát készítettünk, melyek helyben lettek kihelyezve.

Munkatársaink aktívan részt vállaltak a Tápíó-vidéki Helyi Csoport által szervezett, farmosi békamentésben, ahol több tízezer vonuló kétéltű átmenekítésére került sor a műút túloldalára.

Folytattuk a fokozottan védett pannongyík hazai elterjedésének térképezését az Aggteleki karszton, a

Gödöllői-dombságban és a Kiskunságban és 7 új ponttal gazdagítottuk a faj elterjedési térképét. Megkezdjük a Balaton-felvidéki NP területén korábban leírt pannonyíki élőhelyek feltárását, egyelőre eredmény nélkül.

A haragos sikló védelmi program elindításáról döntött a Szakosztály Vezetősége és elkészült a programterv, valamint megkezdjük a munka előkészítését.

2010. június 24-26. között rendeztük meg az VI. Magyar Biodiverzitás Napot, az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságának közreműködésével, a Csörnöc-patak völgyében, Vasváron. A rendezvényen 75 zoológus és botanikus szakértő vett részt.

2010. november 19-én tartottunk Szakosztály-találkozót, ahol a megjelenteket tájékoztattuk a Szakosztály eredményeiről és jövőbeni céljairól.

KÖZPONTI IRODA

Az MME a szervezet munkájának, adminisztrációjának, kommunikációjának és természetvédelmi programjának koordinálására Központi Irodát hozott létre. Az MME főállású és megbízott alkalmazottainak létszáma 2010 során 45 fő volt, ebből 9 fő látott el irányítási, adminisztrációs és központi irodai koordinációs feladatokat, 6 fő dolgozott a társadalmi kapcsolatokat érintő területen, 25 fő a természetvédelmi programokon és 5 fő helyi csoportoknál.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Az MME nemzetközi szinten elsősorban a BirdLife International szervezetein keresztül képviselteti magát. A 2004-es évben csatlakoztunk az Európai Unióhoz, így még az eddigieknél is fontosabbá vált az BirdLife EU tagországaiban lévő partnerszervezeteivel való együttműködés és a közös érdekérvényesítés. Ezt a BirdLife brüsszeli irodája (European Community Office) és az európai munkacsoportok segítik elő. A partnerek képviselői a következő munkacsoportokban dolgoznak együtt: Birds and Habitat Directives Task Force, Agriculture TF, Regional Policy Task Force, Forest Task Force. Lehetőségeinkhez mérten a legtöbb munkacsoport munkájában aktívan részt veszünk képviselve a nemzetközi és hazai természetvédelem érdekeit az EU-ban is. Az MME aktívan részt vett a 2010 biológiai sokféleség nemzetközi évével kapcsolatos nemzetközi munkában.

BirdLife mellett az MME tagja a Világ Természetvédelmi Uniónak (IUCN) is, melynek nemzeti Bizottságában tagként rendszeresen részt vesz a taggyűléseken.

Az MME 2010-ben tovább erősítette kapcsolatát a régiókban tevékenykedő madárvédelmi szervezetekkel, kiemelten a BirdLife partnerekkel. A szlovákiai partnereinkkel (RPS, SOVS) közös Kerecsensólyom-védelmi LIFE Program és a romániai partnerekkel (Milvus csoport) közös Kékvércse-védelmi LIFE program is sikeresen záródott. Az év során indítottuk el szerbiai partnerünkkel a Vajdasági Madártani és Madárvédelmi Egyesülettel közös kékvércse- és szalakóta-védelmi határon átnyúló programunkat és sikeresen zártunk egy hatámenti együttműködési projektet a Szlovák Madártani Egyesülettel (SOS) is.

ZÖLD MOZGALOM, PARTNEREK

Az évente megrendezésre kerülő környezet és természetvédő szervezetek országos találkozóján (OT), melyet 2010-ben Hortobágyon rendeztek, szintén részt vettünk. A találkozón számos, a természetvédelem területén működő bizottságba sikerült bejuttatni az MME szakembereit, akik eredményesen fejtették ki tevékenységüket, mellyel az MME stratégiai célkitűzéseinek megvalósulását segítették elő.

Az MME az év során a zöld, országos szervezetek egyeztetéseinek és az OT által delegáltak a találkozók közötti Egyeztető Fórumokon rendszeresen aktívan közreműködtünk.

TERMÉSZETVÉDELMI PROGRAMOK

TERMÉSZETVÉDELMI PROGRAMOK - FAJOK

Szervezetünk kiemelt tevékenységi területe a gyakorlati fajvédelem, amelynek keretében az elmúlt évtizedekben a legjelentősebb eredményeket tudta felmutatni. A 2009-es év során is folytattuk eddigi programjainkat és több területen jelentősebb fejlesztésekre kerülhetett sor. Az MME fajvédelmi tevékenysége elsősorban a madárfajok védelmére irányul, de foglalkozunk más állatcsoportok védelmével is, mint pl. kétéltűek, hüllők, nappali lepkék.

RÁKOSIVIPERA-VÉDELMI PROGRAM

Rákosivipera-védelmi Központban 2010-ben tovább folytattuk a szabadtéri terráriumok berendezését, melyben önkéntesek is segítettek. 2010-ben 240 élő rákosi vipera született 22 anyától. A Központban jelenleg közel 700 rákosi viperát nevelünk. A rákosi viperák tenyésztése az előzetes tervek szerint folyik, folyamatos állatorvosi ellenőrzés biztosított, az állatok egészségesek, és kondíciójuk megfelelő. A Fővárosi Állat- és Növénykertben kialakított táplálékállat-tenyésztő bázis biztosítja a Központban tartott viperák rovarláplék-igényét.

Tavasszal megkezdtük a faj kibocsátását az erre kijelölt kiskunsági élőhelyen. Az első két vipera kibocsátását Dr. Sólyom László, köztársasági elnök végezte, aki Kiskunsági Nemzeti Parkban tett látogatása részeként a Rákosivipera Védelmi Központot is felkereste. Összesen 30 egyedet bocsátottunk ki, melyek közül az év során 10 egyedet észleltünk legalább egyszer.

Monitoring részeként öt kiskunsági viperaélőhelyen az állományfelméréssel párhuzamosan egyenesszárnyúak és kisemlősök elterjedését, valamint az élőhelyek vegetációját is vizsgálatuk. A viperák monitorozását a Fertő-Hanság és Kiskunsági Nemzeti Park illetékességi körzetében található élőhelyeken folytattuk.

Meglátogattuk Franciaországban és Romániában a faj megőrzését célzó LIFE-programokat és közösen végeztünk terepi vizsgálatokat, valamint Horvátországban is csatlakozhattunk a faj védelmén fáradozó kollégák terepi kiszállásához. Programunkat meglátogatta az Osztrák, a Szlovén és a Horvát Herpetológiai Társaságok delegációi; és immár ötödször a Bonni Egyetem diákcsoportja, Dr. Wolfgang Böhme vezetésével.

Rákosivipera-védelmi és Központ Bemutató funkciót is kapott, melynek részeként elkészült a szabadtéri oktatóterem és a közeli tanyától a környék élőhelyeit és jellemző állatait bemutató tanösvény. Elkészült a fajt és a LIFE+ programot bemutató poszter és mobil kiállítás. Információs táblákat állítottunk a faj élőhelyei közelében található településeken. A Kiskunsági Nemzeti Park gondozásában elkészült a Turjánvidéket bemutató Boróka füzet. A márkázott termékeinkre alapozva elindítottuk adományprogramunkat. Elkészült a „Kígyók arisztokratája” című, a fajt és a programot bemutató dokumentumfilm, melyet a Duna TV és a Spektrum TV is többször levetített.

A Fővárosi Állat- és Növénykerttel, a Tropicariummal, Szegedi Vadasparkkal, Kecskeméti Vadaskerttel, Sóstó Zoo-val és a Debreceni Állatkerttel közösen, 2010-ben már másodszor rendeztük meg a Rákosi Vipera Napját. A Fővárosi Állatkertben kiállítottunk a Föld Napja, valamint az Állatok Világnapja tematikus héten. A Föld Napján a Tropicariumban és a Budakeszi Vadasparkban is kiállítottunk. Programunk Ausztriában is bemutatkozott, a Pannon Madárélmény találkozón Illmitz-ben, valamint Bécsben a Schönbrunn-i Állatkert Természetvédelmi Napok rendezvényén. Rendszeresen frissítettük a program hivatalos honlapját (www.rakosivipera.hu). Számos ismeretterjesztő előadást tartottunk, illetve több mint 1500 főt láttunk vendégül a Rákosivipera-védelmi és Bemutató Központban. Előadásokkal és poszterekkel mutattuk be a faj védelmével és kutatásával kapcsolatos eredményeinket a Magyar Természetvédelmi Biológia Konferencia Műhelytalálkozón, a Pisa-ban megrendezett 3. Európai Viperabiológiai Konferencián, Brüsszelben a LIFE-konferencián és az azt követő Green Week-en. Részt vettünk az Európai Herpetológiai Társaság Természetvédelmi Tanácsának frankfurti ülésén.

Tavasszal és ősszel is tartottunk önkénteseink számára kétnapos továbbképzést.

Felmérés

A felmérés elsődleges célja, hogy pontos képet adjon fészkelő gólyaállomány alakulásáról és a madarakat veszélyeztető tényezőkről. A felmérés során gyűjtött adatok elengedhetetlen feltételei a sikeres gólyavédelmi munkának. 2005-től működtetjük golya.mme.hu weboldalunkon online adatbázisunkat, amely segítségével a 2003-tól gyűjtött adatok, elérhetőek és statisztikai térképeken tekinthetőek meg az eredmények. 2010-ben országos felmérést szerveztünk a KvVM támogatásával. A felmérésben helyi csoportjaink mellett mind nagyobb szerepet kapnak egyéni felmérőink. A fészkelési adatok mellett megfigyelési adatok, fotók is rendszeresen feltöltésre kerülnek. Az egyes gólyafészkek pontos elhelyezkedését Google Maps segítségével műholdképen is meg lehet tekinteni. Regisztrált felhasználóink közül 2010-ben mintegy **150**-en töltöttek fel adatokat az adatbázisba, s ennek köszönhetően ma már több mint **10496** fészkek alapadat (**7201** fészkek, **2497** üres fészektartó és **780** megsemmisült fészkek) tekinthető meg. Ezekhez kapcsolódik a fentebb már említett **50000**-nél több költési eredmény adat (**51698** adat), s a gólyák és fészkek életének napi megfigyelési adatai (**18087** adat). Számos fészkek esetében fotókat is töltöttek fel felhasználóink, s ennek köszönhetően jelenleg **20196** db kép található az online adatbázisban. Az adatokat feltöltők mellett fontos megemlíteni, hogy ez a sok-sok fontos információ mintegy 600 terepi megfigyelő, önkéntes felmérő munkájának köszönhető.

A 2010. december 31-ig feldolgozott 2009 és 2010. évi fészkelési eredmények

	Átlagos fiókaszám	Lakatlan fészkek aránya (%)	Kirepülő fiókák nélküli költőpárok aránya (%)	Sikeres költőpárok aránya
2009	2,15	27,2	12,8	57,2
2010	1,66	21,5	21,5	53,5

Az adatok a felmérőink által lefedett területekre érvényesek.

A fészkek elhelyezkedésének megoszlása

	Kémény, kazánkémény	Tető	Torony, víztorony	Fa	Villanyoszlop	Önálló tartóoszlop	Egyéb
Összesen:	9,71%	0,32%	0,40%	0,92%	80,20%	7,46%	0,9%

A korábban végzett országos felmérések adataival összevetve megbecsülhető, hogy **2010**-ben a gólyáknak nem volt jó évük, a május végi, június eleji rossz időjárás hatalmas károkat okozott a fészkek elhelyezkedésében. Sok helyen a az összes fióka elpusztult. Az átlagos fiókaszám (**1,66**) jóval az átlag alatt volt. **2009**-ben **magasabb 2,15**-es átlagos fiókaszámot regisztráltunk. A fészkek elhelyezkedésének aránya lényegesen nem változott az előző évekhez képest. Az országban a gólyaállomány eloszlása nem egyenletes. Legmagasabb a gólyasűrűség az északi országrészben (Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar megyék), legalacsonyabb Komárom-Esztergom, Pest és Nógrád megyékben.

Webkamera és Blog

2010-ben az MME-hez kapcsolódóan három webkamerát működtettünk, Nagyhalász, Zalaistvánd és Kölked településen. A nagyhalászi kamerához internetes naplót is üzemeltettünk, ahol rendszeresen fotókkal, videókkal illusztrálva lehetett olvasni a gólyák életéről (<http://www.nagyhalaszgolyakamera.blogspot.com>). További hat gólyakamera volt elérhető weboldalunkon keresztül. A gólyablogban a már nagy érdeklődésre számot tartó névadási kampányt 2010-ben is meghirdettük. Az idei évben kirepült két fióka neve Gyöngyharmat és Gyöngyházi lett az olvasók szavazatai alapján.

Gólya Road Show

Június-július hónapokban 11 megyében rendeztünk Gólya Road Show-t. Az akció során több településen darus kocsival végigjárták munkatársaink a gólyafészkeket, és a fiókákat meggyűrűzték. A fiókák közül egyet minden alkalommal lehoztak megtekintésre az érdeklődők számára, illetve aki vállalkozott rá, felemelkedhetett a darus kocsival és belenézhetett egy pillanatra a fészekbe. A látványos gólyagyűrűzés minden helyszínen nagy érdeklődésre tartott számot. Sok esetben a közeli iskolák tanulói is megtekinthették a kisgolyákat. Ezek a pozitív, természettel kapcsolatos élmények mind nagy hatással vannak a gyerekekre, amely segítségével felismerhetik milyen fontos vigyáznunk környezetünkre és a természetre és mennyire fontos megvédenünk azt. Összesen 96 településen 343 gólyafiókát gyűrűztünk meg, a résztvevők száma elérte az 1500 főt.

Madármentések

Az év során közel 100 esetben kaptunk bejelentést sérült, áramütött, vagy egyéb okból bajba jutott golyákról. Minden esetben igyekeztünk a problémát orvosolni önkénteseink, helyi csoportjaink, nemzeti park alkalmazottak segítségével. Továbbra is nagy problémát jelentenek a fészkek környékén található veszélyes középvezetőségű oszlopok. Elsősorban a nehezen szigetelhető transzformátor oszlopok jelentenek gondot, amelyek a frissen kirepült golyákra jelentenek komoly veszélyt. Manapság is több száz „veszélyes fészek” van, ahol évről-évre van fiókapusztulás. Ennek megoldásában folyamatosan együttműködünk a nemzetipark-igazgatóságokkal és az áramszolgáltatókkal. A sérült madarakat az ellátását biztosítani tudó szervezetekhez, önkénteseinkhez juttatjuk el.

Kommunikáció

A program során több mint 50 sajtómegjelenésünk, és több riportunk is volt. Hírportálokon, különféle természetvédelemmel kapcsolatos weboldalakon is rendszeresen szerepeltünk.

FEKETEGÓLYA-VÉDELMI PROGRAM

A fekete gólya országos állományfölmérése, a meglévő adatok aktualizálása 2010-ben a megelőző évekhez hasonlóan folyt. Ebben az évben ismét sikerült néhány eddig föl nem mért területről adatokat gyűjteni. A föltérképezett revírek száma így kismértékben ismét növekedett. A 2010. évben folytattuk a faj elterjedési térképének UTM/koordináta alapra helyezését a Monitoring Központ adatbázisával való kompatibilitás megteremtése érdekében. A fekete gólya fészkelési adatok a természetvédelem hivatásos képviselői számára átadásra kerültek, hogy a szükséges védelmi intézkedésekre sor kerülhessen (fészkek védőzóna kijelölés, fakitermelés korlátozása stb.).

Az országban több élőhelyen volt szükség 2010-ben is műfészkek kihelyezésére leszakadt fekete gólya fészkek helyére, illetve megrongálódott fészkek megerősítésére. Ezekkel az intézkedésekkel a fekete golyák a már védett területen illetve a kijelölt fészkek-védőzónában való megtartása lehetővé válik.

A 2010-es évben is folytatódott a fekete golyák színes gyűrűs jelölése, valamint számos hazai fekete gólya gyűrű került leolvasásra külföldön (elsősorban Izraelben), valamint külföldön gyűrűzött fekete golyákat azonosítottunk Magyarországon, elsősorban őszi vonulás során, táplálkozóhelyeken.

RÉTISAS-VÉDELMI PROGRAM

Az MME a Duna-Dráva Nemzeti Parkkal és további partnereivel hajtotta végre a 2010. évi Magyarországi Rétság-védelmi Programot. A faj védelme szempontjából legfontosabb feladat az országos megfigyelő hálózat fenntartása és működtetése. Ennek keretében az ország 19 régiójában mintegy 70 fővel tovább folytattuk a rétságok számára alkalmas élőhelyek rendszeres ellenőrzését, figyelemmel kísértük a költségek menetét és rögzítettük a költsési eredményeket. Új fészkek esetén egyeztettünk a hatóságokkal és a tulajdonosokkal, a szükséges tennivalókról.

2010-ben az ismert költőpárok száma 30 párral emelkedett. Így a költőpárok száma 226, a sikeres költések száma 142 és a kirepült fiókák száma 205 lett. A rétisások téli etetését az elmúlt évekhez hasonlóan a következő helyeken végeztük: Komárom-Esztergom megye, Somogy megye, Békés megye, Csongrád megye, Alsó-Duna völgy és a Hortobágy. A téli méregmentes táplálék biztosítása nagymértékben elősegíti a fiatal madarak áttelelését, továbbá lehetőséget biztosít a színes gyűrűk leolvasására is.

Az idei évben folytattuk a fiókák színes gyűrűvel történő jelölését. Az európai program részeként Magyarország, Ausztria, Horvátország és Szlovákia a felül fekete és alsó részén zöld színű kódot kapta. Az évet jelölő gyűrű 2010-ben felül kék, alul színezetlen alumínium színű volt. Az országkódos gyűrű a jobb, az évet jelölő gyűrű a bal lábra került. Az előző évekből megmaradt színezetlen évkódú gyűrűket is felhasználtuk. Így összesen 52 fiókát jelöltünk meg.

HAMVASRÉTIHÉJA-VÉDELMI PROGRAM

A hamvas rétihéja programot ebben az évben egy KÖVI pályázat és önkéntesek munkája lokálisan tette lehetővé. Munkánk során 16 fészkelő párt sikerült felderíteni, kevesebbet, mint a korábbi években. A 16 fészkekben 14 fióka kirepülését regisztráltuk. A rendkívüli, szélsőségesen csapadékos időjárás miatt jelentős volt a tönkrement, vagy ismeretlen eredményű fészkek száma (9 fészkek) száma. Az ismert fészkek 56%-a természetes vegetációban 44%-a természetett növényben volt, elsősorban őszi búzában, de egy fészkek napraforgóból került elő. Az átlagos fiókaszám 2,8 volt, a fiókát repítő párokra vetítve. Mint ismert, a gabonás és lucernás fészkek 75-80%-ában csak aktív védelemmel lehet megmenteni a repülni még nem tudó fiókákat a pusztulástól. A veszélyeztetett fészkek túlnyomó többségét aktív védelemmel (legalább védőzóna kijelölése, de esetenként a fészkek körülkerítésével) sikerült megmenteni. A hazai hamvas rétihéja populációt 150-160 párra becsüljük, mely csökkenő tendenciát mutat az utóbbi időszakban.

PARLAGISAS-VÉDELMI PROGRAM

Az ország területén található valamennyi ismert parlasi sas párnál az előző évek munkája alapján kiválasztott koordinátorok megszervezték az egész éves megfigyelést, összegyűjtötték az adatokat, valamint kapcsolatba léptek a helyi érdekcsoportokkal. Folytattuk a fokozott adatgyűjtést a fiatal madarak időszakos megtelepedési területein is, hogy ezen területeket minél pontosabban behatárolhassuk és védelmi intézkedéseket kezdeményezhessünk.

A 2010-es évben a parlasi sas magyarországi költőállományát 120-125 pár közé becsültük. 124 aktív parlagisas-territóriumban sikerült párban megfigyelni madarakat, amelyből 19 territóriumot újonnan sikerült felfedezni. 119 pár foglalt fészket, 108 pár kezdte meg a kotlást, és 71 sikeres pártól 105 fióka repült ki (sikerességi arány: 66%, költési siker: 1,48 fióka/sikeres pár). A korábbi évtizedben megfigyelhető állománynövekedés örvendetes módon tovább folytatódott, azonban a kirepülési siker messze elmaradt a sokéves átlagtól az extrém esős és viharos időjárás következtében.

A korábbi évekhez hasonlóan a 2010-es évben is jelentős számú költés hiúsult meg kotlás közben (22 eset, a kotló párok 20%-a), azonban ebben az évben a fiókanevelő párok között is jelentős volt a sikertelenség aránya (14 eset, a fiókanevelő párok 17%-a). Emellett öt fészkepítő párnál nem tudtuk a költési sikert megállapítani az extrém belvizes terepi körülmények miatt. A meghiúsult költések okát 29 esetben (18 tojásos, 11 fiókás fészkealj) nem tudtuk egyértelműen megállapítani, azonban az esetek túlnyomó többségénél ezt nagy valószínűséggel az extrém esős, viharos időjárás okozta (emellett a tojásos fészkealj meghiúsulását gyakran okozhatja még a tojások terméketlensége vagy emberi zavarás is). A további hét meghiúsult költés okai a következők voltak: vihar (3 tojásos + 1 fiókás fészkealj), zavarás (1 tojásos fészkealj), természetes predáció (2 fiókás fészkealj). Emellett három esetben a fészkealj részleges pusztulását figyeltük meg ismeretlen okból (2x1 fióka + 1x1 tojás), míg a fészkestestvérek sikeresen kirepültek. A 2010-es évben nyolc kifejlett madár került kézre Magyarországon a következő okokból: áramütés (4 elpusztult pd), mérgezés (1 elpusztult pd), vezetéknek ütközés (1 élő pd, FÁNK-ban elpusztult), baktériumos fertőzés (1 elpusztult pd), ismeretlen eredetű begy- és lábsérülés (1 élő pd, Hortobágyi Madárkórházban kezelés alatt).

KÉKVÉRCSE-VÉDELMI PROGRAM

Az MME Kékvércse-védelmi Munkacsoportja a 2010. évben folytatta a korábban megkezdett védelmi tevékenységeket, illetve összefogta az országos költőállomány felmérést és az őszi gyülekezőkön történő szinkron-számlálásokat. Önkénteseink a nemzeti parki szakemberekkel együttműködve mintegy 3000 db, kifejezetten kék vércsék számára kihelyezett műfészket gondoznak és mérnek fel évről évre. A 2010. évi felmérés alapján a hazai becsült kékvércse-állomány 760-870 pár. Nemzeti parki partnereink és önkénteseink összesen 719 költés sorsát követték fészek-szinten is. Sajnos a rendkívül csapadékos, sokszor szélsőséges időjárás nem kedvezett a fajnak. Országosan a költésbe kezdett fészekalakjak mintegy 50% repített, átlagosan 2,2 fiókat. Ez jelentősen elmarad a korábbi években tapasztaltaktól. A Munkacsoport tagjai és a nemzeti parki szakemberek 68 magyarországi gyülekezőhelyeken 8 héten keresztül végeztek szinkronszámlálásokat, összesen mintegy 50 megfigyelő bevonásával. Az egyszerre észlelt összes gyülekező kékvércse-létszám maximuma 2010. szeptember második hetében került megfigyelésre, összesen 3594 példány. A legtöbb egyednek (880 pld.) otthont adó éjszakázó hely a Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság területén, a Dévaványai síkon volt. A kékvércse-védelmi munkáról készült dokumentumfilm – melyet Pálfi Szabolcs rendezett „Ketten egy fészekben” címmel –, Kollányi Ágoston rendezői díjat kapott a 2010. évi filmszemlén és elnyerte kategóriájának 1. díját a Nemzetközi Pusztaszeri Természetfilm Fesztiválon. Az MME és a BirdLife International munkatársai elkészítették továbbá a kék vércse fajmegőrzési tervét az Európai Unió tagállamai számára, melyet a bizottság jóváhagyott. A kékvércse védelmében az előző években hazai és partiumi szakemberek között kialakult együttműködéshez 2010-ben újabb régió, a Vajdaság területén dolgozó kollégák is csatlakoztak. A 2009 őszén a Vajdaságban talált gyülekező is inspirálta a két ország közti szorosabb együttműködést, amely 2010-2011-ben egy határon átnyúló IPA CBC projekt keretében folyik tovább. A kék vércse és szalakóta egységes monitoring rendszerét megteremtő program a 2010. évi Sasriasztó megrendezésén túl a 2011. év Solyomcsalगतó és Sasriasztó elnevezésű rendezvényeit, valamint 1400 kék vércse és 1250 szalakóta költőláda kihelyezését és a szalakóta védelmét bemutató önálló honlap elkészítését is támogatja.

KERECSENSÓLYOM-VÉDELMI PROGRAM

2006. októbertől az EU LIFE Nature elnevezésű természetvédelmi alapja 4 évig támogatta a Szlovákiával közösen kidolgozott, „A (LIFE06 NAT/H/000096) kerecsensólyom védelme a Kárpát-medencében” című programot. Egerben, 2010. szeptember 16-18. között került sor a program záró konferenciájára. A konferencián, a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság által vezetett, és szakmailag az MME és Raptor Protection of Slovakia (RPS) által koordinált LIFE projekt eredményei mellett, a tíz országból érkezett, több mint 60 résztvevő megismerhetett más, a faj európai elterjedési területén – elsősorban a környékbeli országokban – zajló kerecsensólyom-védelmi programokat is.

Az EU LIFE Bizottság, támogatásra érdemesnek találta újabb kerecsensólyom védelemmel kapcsolatos pályázatunkat. A program folytatásaként 2010.10.01-től - 2014.09.30-ig támogatja „**A kerecsensólyom védelme ÉK-Bulgáriában, Magyarországon, Romániában és Szlovákiában**” (LIFE09/NAT/HU/000384) c. programot. Teljes jóváhagyott költségvetése: 4 032 828 Euro, amelynek 74,55%-át az EU fedezi. A projektben 4 ország 14 szervezete vesz részt a Bükk Nemzeti Park Igazgatóság irányításával.

A széleskörű kutatómunka eredményeként 2010-ben 172 fészket foglaló kerecsensólyom párt találtunk meg. Különböző okokból, de elsősorban a rendkívül esős időjárársból adódóan 104 pár költése meghiúsult, ill. feltételezzük, hogy néhány pár nem is költött. Sikeresen költött 68 pár és összesen 176 fiatal kirepült. Fészkenkénti eloszlásuk: 11x1,20x2,25x3,10x4,2x5. Az átlagos költési siker: 2, 59 fióka / fészek volt. Összesen 84 kerecsensólyom fiókat gyűrűztünk meg ornitológia gyűrűvel és ebből 5 fiókat PIT gyűrűvel. A kerecsensólyom párok 90,6% mesterséges, 9,4 %- természetes fészekben költött.

2010-ben a kerecsensólyom országos állományát 220-230 párra becsüljük. 2010-ben 98 alkalommal került fel levél a kerecsensólyom-védelmi levelezőlistára, 22 ország szakembereinek részvételével.

A program ideje alatt Magyarországon: 239 db fa és 301 db alumínium költőláda került kihelyezésre és összesen 1289 kerecsensólyom fióka repült ki.

Genetikai vizsgálatok céljából összesen 122 fészekből 363 fiókából vettünk tollmintát.

A Cardiffi Egyetem és a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság között létrejött megállapodás alapján az egyetem laboratóriuma térítésmentesen elvégezte a tollminták vizsgálatát. Az első eredményeket a LIFE projektet záró konferenciáján ismertették. A szlovákiai kollegákkal együtt összesen 61 záptojást gyűjtöttünk, közülük 39 volt alkalmas peszticidekre történő vizsgálatra és 28 tojásban találtak toxikus anyagot.

A védelmi program keretében 7503 oszlop került leszigetelésre. Közel 600 facsemete került kiültetésre a fában szegény síkvidéki élőhelyekre a fészkelő helyek biztosítása céljából. Légi- és úrfelvételek, jeladós madarak és terepi vizsgálatok segítségével, javaslat készült az agrártámogatási rendszer finomítására a kerecsensólyom, és legfontosabb táplálékállata az ürge érdekében. Élőhely kezelési javaslat készült az illetékes minisztériumok számára a kerecsensólyom és az ürge élőhelyét jelentő gyepterületek kezeléséhez. 6 volier készült az ország különböző pontjain a sérült madarak számára. Egy pár sérült, zárt térben tartott kerecsensólyom sikeresen szaporodott és 2 év alatt összesen 5 fiókat helyeztünk ki természetes fészekbe, ahonnan sikeresen kirepültek. Az egyik példányra (Dóra nevű kerecsensólyom) telemetriás adót szereltünk, két évig nyomon követtük a kóborlását, sikeresen költött, utána levettük róla az adót. Sérülten kézre került madarak közül 4 példányt sikerült gyógyultan elengedni.

3591 ürge került áttelepítésre repülőterekre, olyan legelőkre, amelyek legeltetése hosszútávon biztosított. A program ideje alatt összesen 484 levél íródott a projekt levelezőlistáján. A LIFE projekttel kapcsolatos média-megjelenések száma 159 volt. A vonulás kutatás érdekében a gyűrűzésen kívül 39 fiókat műholdas jeladóval jelöltünk meg. A kerecsensólyom védelemről és vonulásokról a www.kerecsensolyom.mme.hu honlapon található bővebb információk, amely honlapot a projekt ideje alatt 114 ország több mint 32000 helyéről közel félmilliószor látogattak meg.

VÁNDORSÓLYOM-VÉDELMI PROGRAM

A vándorsólyom-gyűrűzési és műholdas nyomkövetési engedélyről szóló határozatokban foglaltaknak megfelelően, az alábbiakban olvasható a jelentés, a 2010. évi vándorsólyom-gyűrűzési és védelmi tevékenységek eredményeiről. A *Pilis Természetvédelmi Egyesület* és az *MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztálya* és a 2010-ben is folytatta munkáját a vándorsólyom hazai állományának védelme érdekében. A költési időszakban ellenőrzésre kerültek az ismert fészkelőhelyek, és folytatódott a potenciális fészkelőhelyek felmérése. A kritikus helyeken fészekőrzést szerveztünk az emberi zavarás megakadályozására.

Fészkelés, gyűrűzés

2010-ben 21 revírt (2009-ben 17-et) ismertünk Magyarországon. A 20 párból 14 biztosan elkezdte a költést (2009-ben: 17/14). Tizenhárom pár költött sikeresen, hét pár fészkelése megghiúsult, egy pár fészkeléséről nincs információnk. Harminchat fióka kelt ki, de kettő biztosan elpusztult kirepülés előtt, természetes predáció (róka) miatt. Az átlagos fiókaszám a sikeres pároknál 2,77 fióka/fészek. A fiókákra ornitológiai, és piros alapon világos karakterekkel jelölt színes gyűrű került.

A 2010-es fészkelési adatok összefoglalása:

- 21 (2009: 17) helyen párban voltak a sólymok
- 20 (14) pár kezdett költésbe
- 13 (11) pár sikeresen költött
- 7 (3) pár költése megghiúsult
- 1 (3) pár költéséről nincs információnk
- 36 (35) fióka kelt ki /min. 2 biztosan elpusztult kirepülés előtt/
- 2,77 (3,18) átlagos fiókaszám/fészekalj

A 2010-es év szélsőségesen csapadékos tavaszi és nyári időjárása számos faj, köztük a vándorsólyom költésére nézve komoly negatív hatással volt, amint ezt a költési eredményeken is látni lehet. A több éve tartó színesgyűrűzés eredményeképpen, 2010. február 28-án, kelet-Szlovákiában figyeltek meg, és fotóztak egy piros gyűrűs öreg tojót, ami valószínűleg ott telepedett meg. A madarat 2007. május 1-én gyűrűztük a Dunakanyarban.

Védelmi tevékenység

2010-ben egy geressei párnál volt folyamatos őrzés. Egy Visegrádi-hegységben egy másik párnál részleges őrzés volt. Az elsődleges cél a turisták általi zavarás megakadályozása volt. Az őrzés sikeres volt, az összes őrzött fészekből sikeresen kirepültek a fiókák.

Műholdas nyomkövetés

2010-ben egy fiatal tojóra került műholdas jeladó. A „szokásos módon” (22 grammos, napelemes, GPS-szel ellátott jeladó, teflonszállal felerősítve) jelölt mecseki madarat Zsóka névre keresztelték a helyi kollégák. A sólyom a kirepülést követően pár hétig adott, ezalatt a Mecsekben, és közvetlen környékén kóborolt, időről-időre visszatérve a szülői revírbe. Pár hét múlva, sajnos elpusztult. Tetemét megtalálták a helyi kollégák, és a jelekből ítélve pusztulását vezetéknek ütközés okozta.

TÚZOKVÉDELMI PROGRAM

A sikertelen LIFE+ pályázat eredményeként finanszírozási gondok tovább mélyültek ebben az évben, mely korlátozott programot tett lehetővé, két Natura2000 területen (Hevesi-sík, Borsodi-Mezőség) a tűzok szabadterületi védelmében. Részt vettünk az országos szinkronizált számlálásokban. A nehéz, téli terepviszonyok között 931 pld-t sikerült számba venni. A tavaszi állományfelmérés alkalmával 1482 pld-t sikerült számba venni, mely reális értéket mutat a hazai állomány vonatkozásában. A tűzokállomány sikeresen áttelelt a sok repce-vetésnek és a nem túl kemény időjárásnak köszönhetően. Komolyabb beavatkozásra nem volt szükség, csak helyenként végeztek a gazdák sávos hó-letakarítást repce vetéseken. A monitoring előírásoknak ebben az évben kevésbé tudtunk megfelelni a finanszírozási gondok miatt. A lehetőségekhez mérten folytattuk a tűzokok létszámának, élőhely- és terület használatának adat-felvételezését. A legfontosabb érdekcsoportokat a helyszínen tájékoztattuk a tűzokvédelmi teendőkről. A legfontosabb információkat szórólapokon, matricákon, plakátokon keresztül terjesztettük. Ebben az évben nem került elő veszélyeztetett fészek, aktivitási területünkről.

MÉRGEZÉS-ELLENES PROGRAM

A 2010. évben nőtt a felderített mérgezéses esetek száma 2009-hez képest, így 27 mérgezéses eset került regisztrálásra a nemzeti park igazgatóságok és az MME szakemberei által. A terepi helyszínelések során 99 madártetemet került kézre, amelyek között sajnálatos módon kilenc rétisas és egy parlagi sas is volt. Az elpusztult parlagi sas párja is eltűnt a territóriumából a mérgezés napján, így feltehetőleg az is elpusztult, csak a teteme nem került elő.

2010-ben is több egyeztetést tartottunk a mérgezésekben érintett országos és regionális szervezetekkel, valamint több ügyben szakértőként vettünk részt a nyomozásokban. A 2010-es évben benyújtásra került a HELICON elnevezésű LIFE+ pályázat, amely 2012 és 2016 között tervezte jelentősen csökkenteni a madarakat, és azon belül is leginkább a parlagi sasokat érő bűncselekmények előfordulási gyakoriságát. A pályázat keretében három nemzeti park igazgatósággal, két állatkerttel, az Országos Magyar Vadászkamarával, a Nemzeti Nyomozóirodával és a Természetfilm.hu egyesülettel működneink partnerként együtt.

MADÁRVÉDELEM A KÖZÉPFESZÜLTSGŰ SZABADVEZETÉKEKEN

2010. októberében megszerveztük a 8. országos középvezetési oszlop (KFO) felmérést, így az elmúlt 7 évben már több mint 32 ezer oszlop ellenőrzésére került sor több mint száz önkéntes, a nemzeti parkok és az MME munkatársai közreműködésével. Kiadtuk a „Madarak és légvezeték” című 40 oldalas szakmai kiadványt, amely aktuálisan összefoglalja az elmúlt 20 év madárvédelmi tevékenységének eredményeit és kudarcait a középvezetési elektromos hálózatok mentén.

Az ETV-Erőterv Zrt.-vel és az áramszolgáltató vállalatokkal együttműködésben 2010-ben is folytattuk a középvezetési hálózatokra vonatkozó új, madárbarát típusú tervek kialakításában való részvételt, amely tervek valószínűleg 2011-ben kerülnek véglegesítésre. 2010-ben részt vettünk az Akadálymentes Égbolt Megállapodás keretében szervezett szakmai fórumokon. Benyújtottunk két KEOP pályázatot az EDF DÉMÁSZ-szal együttműködésben, és több más madárbarát átalakítást célzó pályázat előkészítéséhez nyújtottunk szakmai segítséget.

A bolgár partnerszervezetünk (BSPB) által vezetett „Save the raptors” LIFE+ pályázat keretében részt vettünk a bolgár EVN áramszolgáltató vállalattal történő módszertani egyeztetésekben, amelyek alapján 2010-ben elindultak az első jelentős bulgáriai madárvédelmi oszlop átalakítások.

TERMÉSZETVÉDELMI PROGRAMOK – TERÜLETEK, ÉLŐHELYEK

IBA/NATURA 2000 PROGRAM

FONTOS MADÁRÉLŐHELYEK (IBA)

A Fontos Madárélőhelyek (IBA-területek) hálózata világszerte a madárvilág számára legfontosabb területeket foglalja magába. A területek kiválasztásának szakmai alapját a BirdLife International alkotta meg. Az EU Madárvédelmi Irányelvében foglaltak tisztán szakmai szempontokat figyelembe vevő, gyakorlati megvalósulása az IBA-területek kijelölése, védelme, illetve a madárvilág helyzetében, a területek állapotában zajló változások folyamatos lekövetése.

A Fontos Madárélőhelyek rendszere adja a legtöbb EU-tagországban a Natura 2000 hálózat Különleges Madárvédelmi Területei kijelölésének, rendszeres értékelésének szakmai alapját. Az MME-ben 2005-től az IBA-Natura 2000 koordinátor foglalkozik e két összefüggő területtel, 2008-tól pedig az Élőhely és Területvédelmi Csoport hatáskörébe tartozik valamennyi, a lehető leghatékabban értelmezett élőhelyvédelmi, IBA és Natura 2000, EU és hazai természetvédelmi politikai feladat.

Az IBA területekkel kapcsolatban az MME 2010-ben az IBA területfelelősök listáját frissítette és küldte meg a BirdLife-nak. Ez a munka az IBA monitoringot alkotó különféle monitoring programok területfelelősöknek, az egyes területeken aktív MME tagoknak az összeírásából állt. Az IBA területekkel kapcsolatos adatgyűjtés 2010-ben a korábban elindult Szlovák-Magyar határmenti együttműködés pályázat keretében folytatódott, az MME Monitoring Központ irányításával.

A BirdLife International 2010 októberében, a CBD COP 10 alkalmából adta ki a világ IBA területeit ábrázoló térképét. A térképet az MME is felhasználta a COP 10 eseménnyel kapcsolatos kommunikációs munkában.

2007 júliusában az Európai Bizottság írásbeli figyelmeztetése nyomán előtérbe került néhány, a Natura 2000 hálózattal nem, vagy csak részben átfedő, védelmet nem élvező IBA-terület, mindenképp a Jászság, a Karancs-Medves és a Zselic kérdése. Az MME szerint e területeken a Natura 2000 hálózat bővítése indokolt, hazai és nemzetközi szinten is ezt az álláspontot képviseljük. A Bizottság 2010-ben döntött, a Zselic és a Jászság felkerült a SPA területek közé, amely az IBA és madárvédelmi Natura 2000 területek átfedését, így védelmét növelni fogja.

Az MME Natura 2000 területekkel kapcsolatos tevékenységei közül 2010-ben a természetvédelmi/Natura 2000 konfliktushelyzetek felderítése és képviselése, valamint a hálózatra vonatkozó általános, koncepcionális kérdésekben való MME-részvétel voltak meghatározók. Az év során mintegy 10 jelentősebb Natura 2000 eset megoldásába kapcsolódtunk be. Tovább folytatódott a Zemplén térségét érintő energetikai-ipari beruházásokkal (SZET-ek, Szerencsi erőmű) kapcsolatos természetvédelmi érdekképviselési munka. A hasonló, de kisebb volumenű ügyek közül kiemelendő a fenékpusztai mederkotrás, ahol bírósági döntés született, a szegi andezitbánya és az ürböi légvezeték ügye. Foglalkoztunk az AUDI beruházásával, ahol az erős munkahely teremtési szándék mellett az érintett fenntarthatósági szempontok nagyon korlátozottan jelentkeztek a folyamatokban, sőt a bekapcsolódás lehetősége is nagyon korlátozott volt. Terítéken volt a vörösiszap katasztrófa is, itt a terepen dolgozó szervezeteknek térinformatikai kapcsolatokkal, adatokkal segítettünk.

2010-ben az eddiginél aktívabban vettünk részt az EU- és globális szintű természetvédelmi folyamatok, szakpolitikák követésében és véleményezésében. Munkatársaink a BirdLife több akciócsoportjának munkájában (Natura 2000, agrár) vettek részt folyamatosan. Ennek keretében megtárgyaltunk a 2010-es nemzetközi biodiverzitás év szakmai és kommunikációs anyagait, terveit.

Tavaly a norvég civil alapon nyert „Konfliktustérképezés és információ-menedzsment magas természeti értékű területeken” pályázatunkból fejlesztettük a terkep.mme.hu honlapot, ahol a Natura 2000 területekkel kapcsolatos konfliktusokat, problémákat és az azokra adott pozitív válaszokat gyűjtjük össze, a területekhez kapcsolódó interaktív térképek, dokumentumok és web 2.0 megoldások (adatlap, fórum) segítségével.

A tavalyi évben a korábbi fenntartási terves projekt alapjain a Svájci Alap B komponensére adtunk be „A fenntartható természetvédelem megalapozása magyarországi Natura 2000 területeken” címmel pályázatot. A tervezett tevékenységek komplex adatgyűjtés, monitoring, illetve két nagy kiterjedésű mintaterületen fenntartási tervek készítése valamint élőhelyfenntartási mintaprogramok megvalósítása, egy nagyobb, tudományos konzorcium vezetőjeként.

2010-ben az MME futó TÁMOP pályázatának egyes képzési részeit vette át a Területvédelmi Csoport, és szervezett „Érdekvényesítés és hálózatépítés a természetvédelemben – Natura 2000” országos roadshowt, az ország négy helyén, a területileg aktív helyi csoportok bevonásával. A találkozók a Natura 2000, tágabban a természetvédelem aktuális kihívásainak megtárgyalásán túl az MME szervezetfejlesztési erőfeszítéseikhez is aktívan hozzájárult, melynek gyümölcsei a 2011-es évben érhetnek be elsőnek.

2010-ben a natura.2000.hu honlap fejlesztése is megtörtént, aktualizáltuk az adatokat, a honlapon lévő dokumentumokat és valamennyire sikerült a kódot is javítani.

ÜZLET ÉS BIODIVERZITÁS (BTAU)

A 2007-ben megkezdett projekt a 2010-es évben is folytatódott, hiszen a világgazdasági válság hatásait némileg kiküszöbölendő, az előzetes tervektől – 2009-es zárás – eltérően a 2010-es év áprilisában zárjuk csak le. A hosszabbításra szükség is volt, mert 2009-ben nem tudta a projekt elősegíteni a kis és közepes vállalkozások számára felhasználható „Natura 2000 hitel” elindulását, a kereskedelmi bankok hitelkihelyezési politikájának változása és a válság miatti általános kockázatvállalás csökkenés miatt.

A projekt záróéve félsikert hozott: bár pénzügyileg és részben szakmailag sikeresen zártuk a munkát, de a két szakmai célból (technikai segítségnyújtásra alkalmas szervezeti egység létrehozása és zöld hiteltermék működtetése) csak az egyik sikerült, a hitelterméket, főként a gazdasági válság bankokra gyakorolt hatása miatt nem sikerült beindítani.

A projekt során nyilvánvalóvá vált, hogy a természetvédelmi célokkal is foglalkozó vállalkozások segítése a jelenlegi világgazdasági klíma mellett jelenleg nem feltétlenül hitelterméssel, hanem pénzügyi garanciaterméssel, vagy például az eredetre, vagy a minőségre vonatkozó minőségbiztosítással és annak jelölésével lehetséges. A természetvédelmi igazgatás elképzeléseivel találkozott ez utóbbi gondolat, megbeszélések folytak egy védjegyrendszer bevezetéséhez szükséges feltételek felállításáról.

A projekt honlapja – georgicon.hu – továbbműködik. A 2010-es zárás utáni időszakra felkészülve összeállítottunk egy olyan, MME-n belüli iroda működéséhez szükséges tervet, ami a projekt eredeti célkitűzése – Natura 2000 hitel melletti technikai segítségnyújtás – mellett általános, természetvédelem és gazdálkodás szempontjait egyaránt figyelembe vevő tanácsadással tud foglalkozni.

A Pannon gyepek élőhelykezelése LIFE program 2010 júniusában zárult. A projekt utolsó fél évében a monitoring adatok értékelése, dokumentálása történt meg, elkészült a hazai gyepgazdálkodási stratégiai helyzetfeltáró dokumentum is, amit a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium elfogadott, valamint elkészült a gyepgazdálkodási kézikönyv, ami a hazai főbb gyeptípusok fenntartható gazdálkodási gyakorlatát mutatják be nem csupán a szakemberek számára, hanem a gazdálkodóknak is. A projekt zárójelentése a Bizottság számára beadásra került. A honlapot a projekt zárását követően is fenntartjuk és működtetjük.

TERMÉSZETVÉDELMI PROGRAMOK – KUTATÁS ÉS ADATGYŰJTÉS

MONITORING

Az MME az utóbbi években jelentősen bővítette madár-monitoring programjainak számát, amelyeknél a központi koordinációt az MME Monitoring Központja végzi. Programjaink többségének felhívásai, ismertetői, adatlapjai és terepnaplói letölthetők a Központ honlapjáról (www.mme-monitoring.hu), ahol a felmérések eredményeit, összefoglalóit is rendszeresen közzé tesszük. Célunk, hogy az élőhelyekről, fajokról változatos módszerekkel történő adatgyűjtések eredményei, végső soron egy online módon is elérhető központi adatbázisba kerüljenek, ahonnan különböző lekérdezésekkel valamennyi felmérőnk tájékozódhat saját adatainak sorsáról, illetve az ország egész területén folyó madarász-aktivitásról, a felmérések eredményeiről. Az MME három legjelentősebb állományfelmérő- és monitoring programja: a Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM), a Ritka és Telepesen fészkelő madarak Monitoringja (RTM) és a Vonuló Vízimadár Monitoring program (VVM). A Középfeszültségű oszlopok felmérési programjának (KFO) keretében 2009-ben is több ezer oszlopot ellenőriztek felmérőink, s a feldolgozott adatokat számos természetvédelmi program használta fel munkájához.

A terepi munkákban jelenleg mintegy 2300 tagtársunk vállal aktív szerepet, akiknek munkáját a területi koordinátorok, és a Monitoring Központ irányítja. Az év folyamán számos szemináriumot és előadást tartottunk Helyi Csoportoknál, a felméréseket koordináló munkatársaink és önkéntes felmérőink részére. Munkatársaink jelentős mértékben közreműködtek a kék vércse, a kerecsensólyom és a Pannon gyepek védelmével foglalkozó LIFE Nature projektekben, elsősorban azok állomány-monitoring és adatbázisok működtetésével kapcsolatos munkáiban. Az évek óta működő fajspecifikus RTM felmérések 2010-ben is folytatódtak, s a legintenzívebben a következő fajokat érintették: fehér gólya, fekete gólya, haris, túzok, hamvas rétihéja, parlagi sas, kék vércse, kerecsensólyom, vándorsólyom, gyöngybagoly, szalakóta, gyurgyalag és partifecske. A Monitoring Központ web-szerverein működtetjük az MME központi honlapját és tucatnyi tematikus honlapunkat, online adatbázisainkat.

- 2010-ben elkészítettük a *Fecskefigyelő honlapot és adatbázist* (fecskefigyelo.mme.hu), az év madarai program kapcsán, ami nemcsak a program évében nyújt hasznos felületet a fecskékkel kapcsolatos programjainknak, hanem hosszú távon a fecskék állományairól, azok változásairól és az őket veszélyeztető tényezőkről is nélkülözhetetlen adatokkal fog szolgálni.
- 2010-től az MME levelező rendszerét is a Monitoring Központ webszerverén működtetjük.
- A magyar-szlovák HÁEP program keretében elkészítettük a *Vízimadár adatbázist* (vizimadaradatbazis.mme.hu), ami az MME *Vonuló Vízimadár Monitoring (VVM)* programjának adhat új lendületet, valamint online adatfeltöltési és lekérdezési lehetőséget, nemcsak a jövőbeli, hanem az elmúlt évtizedekben összegyűjtött adatoknak. Az adatbázis 3 nyelvű (magyar, szlovák, angol), s a szlovák BirdLife partner (SOS) is használhatja. Később más nyelveken is használható lesz.
- Szintén a magyar-szlovák HÁEP program keretében elkészítettük a színes gyűrűvel jelölt madarak online adatbázisát, amit a Madárgyűrűzési Központ közreműködésével fejlesztettünk, s 2011-ben lesz elérhető a nagyközönség számára.
- A Duna Drával Nemzeti Park Igazgatóság megbízásából, a „The Danube River Network of Protected Areas” projektjének keretében elkészítettük a *nemzetközi rétisas online adatbázist* (White-tailed Eagle Online Database - whitetailedeagle.mme.hu), amit a tesztelések után 2011-ben teszünk nyilvánossá. Az adatbázis jelenleg angol nyelven működik, de igény szerint a későbbiekben más nyelveken is elérhető lehet.
- Folytattuk a 2008. óta sikeresen működő fehér gólya web-kameráink működtetését és fejlesztését. 2010. tavaszától egy füstifecske fészeknél, novembertől két madáretetőnél helyeztünk ki újabb online kamerákat. A

program kiemelten fontos az MME ismertségének növeléséhez, hiszen az elmúlt három évben több millió látogatója volt ezeknek a weboldalaknak.

MINDENNAPI MADARAINK MONITORINGJA (MMM)

A program fejlődése, működtetése az MME és a magyar természetvédelem számára nélkülözhetetlen és szükséges eredményeket szolgáltat a biodiverzitás monitorozás témakörében. Az MME nemzetközi elismertsége szempontjából is nélkülözhetetlenek a program eredményei

(BirdLife, Európai Madárszámlálási Tanács, Páneurópai Madármonitoring Program, Biodiverzitás Indikátorok).

A program 2010. évi fontosabb eseményei és eredményei:

- A programhoz eddig mintegy 1200 önkéntes felmérő kapcsolódott.
- 2010-ben mintegy 150 mintaterületen történtek számlálások.
- Február 20-án Budapesten megtartottuk a XIII. MMM Országos Találkozót, melyen többek között részletesen bemutattuk a program eredményeit.
- Februárban elkészítettük részletes jelentésünket a KvVM megbízásából a „Mindennapi Madaraink Monitoringja meta - adatainak átvétele (2009. évi adatok)” című, TvH-222/1/2009. iktatási számú szerződés keretében.
- A gyakori madárfajok trend adatait átadtuk az Európai Madárszámlálási Tanácsnak (EBCC), az agrár-élőhelyek Biodiverzitás Indikátor indexének értékeit pedig a korábbi évekhez hasonlóan átadtuk a Központi Statisztikai Hivatal részére.
- Márciusban részt vettünk az EBCC Spanyolországban megrendezett nemzetközi madár-monitoring konferenciáján, ahol előadást tartottunk az MMM legújabb eredményeiről. (18th International Conference of the European Bird Census Council, 22rd-26th of March 2010, Cáceres, Spain – „Monitoring, indicators and targets”; előadásunk: Szép, T., Nagy, K., Nagy, Zs., Halmos, G. - Population decline of long-distance migratory species in Hungary)
- 1999. óta mintegy 930 MMM mintaterületen végeztek tavaszi számlálásokat, s a 2000. januárban megkezdett téli számlálások több mint 500 négyzeten történtek meg.
- A monitorozó adatbázis jelenleg 9 598 799 rekordot tartalmaz.

HATÁRON ÁTNYÚLÓ EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

- 2006 márciusában kezdtük meg az első Magyar-Szlovák-Ukrán Szomszédsági Program keretében a projektszerű együttműködést a szlovák BirdLife partnerünkkel a SOS-al. Ennek folytatásaként együtt, illetve a Szlovák Akadémiával (UZ SAV) kiegészülve adtuk be a „Közös online madártani adatbázis létrehozása” címmel következő közös projektünket a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2008. évi kiírására. A nyertes projektet (HUSK/0801/2.2.1./0148) 2009 szeptemberében tudtuk elkezdni, s 2010. augusztus 31-én zárult.
- A program alapvető célja a két ország madártani adatgyűjtésének és az adatok feldolgozásának segítése egy online rendszer felállítása által, mely lehetővé teszi a különféle monitoring módszertannal történt adatok integrálását.
- A projekt ideje alatt megjelenő kiadványok a határmenti régióval, s annak madártani értékeivel foglalkoznak (könyvek, Natura 2000 térkép).
- Hasonló határ-menti együttműködés keretében a Magyarország-Románia Határon Átnyúló Együttműködési Program keretében 2009. utolsó negyedében beadott pályázatunkat támogatásra érdemesnek találták. A projekt egy éve alatt az Erdélyi Kárpát Egyesülettel és a romániai BirdLife partnerrel (SOR) együttműködve a határ-menti megyékben madár-monitoring programokat és adatbázisokat fogunk kialakítani és működtetni, melyek megvalósítása 2011 januárban kezdődik el.

MADÁRGYŰRŰZÉS

A Madárgyűrűzési Központ 2010-ben a működési szabályzatának megfelelően ellátott minden olyan adminisztrációs kötelezettségét, ami a hazai madárgyűrűzés folyamatos működésének alapfeltétele. Az adott évre a Központ az OKTVF-től megkapta a kutatási engedélyt: **14/725/1/2010., 14/725/2/2010.** A 2011. évre (2012. március 31-ig) érvényes engedélyt a Központ 2011. év elején megkapta: **14/6893-3/2010.** Valamennyi határozat, a korábbi évek szakmai beszámolóí, valamint a Központ szabályzatai és a fontosabb dokumentumok letölthetőek az MME honlapjáról (www.mme.hu): www.mme.hu/termeszetvedelem/madargyuzesi-koezpont.html

Jelölt madarak száma 2010-ben: **151760** példány (**200 faj**). Ebből fióka: **11110** példány (**88 faj**). A madárgyűrűzési jelentések összesen **29655** visszafogást tartalmaztak (**112 faj**). **Az adatok tájékoztató jellegűek, a beérkezett madárgyűrűzési jelentések ellenőrzése, a hibák levelezése és javítása folyamatban van!** 2010-ben összesen **224** gyűrűző jelölt madarakat (beleértve a madárgyűrűző-állomásokon jelölt madarakat is). 2010-ben az összes gyűrűzési adat **50,8%**-át, valamint az összes visszafogási adat **70,8%**-át a nyolc madárgyűrűző állomáson regisztrálták. A CES pontokon összesen 83 faj **7264** egyedére került gyűrű és **2643** visszafogást regisztráltak. A beérkezett madárgyűrűzési jelentések alapján 2010-ben összesen 25 faj **3345** egyedére került színes gyűrű a különböző projektek keretén belül. A madárgyűrűzési adatbázisba 2010. január 1. és 2011. március 15. között összesen **415207** új rekord került be (ezek a 2009. és 2010. évi madárgyűrűzési jelentésekből származó adatok, a folyamatosan érkező megkerülések, az adatbázis ellenőrzések során észlelt hiányosságok utólagos rögzítése). Az adatbázis jelenleg **„napra kész”**, összesen **4824421** adatrekordot tartalmaz.

EMBEREK - TÁRSADALMI KAPCSOLATOK

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) civil szervezeti feladata a természetvédelem ügyének minél hatékonyabb és szélesebb körű képviselője, a madarak és emberek közötti jó viszony alakítása, a természetvédelmi konfliktusok megelőzése, kezelése. Ebben a törekvésünkben a legfontosabb partnerünk a lakosság. Közös céljainkat csakis együtt, a társadalom különböző korosztályi- és érdekcsoportjaival együttműködve érhetjük el. Ezt a munkát egyesületi szinten a *társadalmi kapcsolatok osztály* (TKO) szervezi. A TKO feladata a külső és belső kommunikáció, kiadványok, rendezvények, oktatási program, év madara program, Madárbarát kert program, adó 1% felajánlás, céges és magán adományozás egymást erősítő komplex tervezésével, szervezésével, koordinációjával és központi irodai végrehatásával, az MME ismertség- és társadalmi támogatottság növelésével segíteni az egyesület szervezeti fejlődését, céljai elérését.

MADÁRBARÁT KERT PROGRAM

A Madárbarát kert a különböző lakó- és munkahelyi környezethez alkalmazkodó madárvédelmi módszertani gyűjtemény, melyhez megszerezhető elismerő cím és tábla is kapcsolódik, és az MME legnépszerűbb lakossági madárvédelmi programja. A Madárbarát kert a családi házak, háztáji kiskertek, parkok és arborétumok; a Madárbarát óvoda és Madárbarát iskola az oktatási intézmények; a Madárbarát panel a panelházak lakóinak, a Madárbarát munkahely az irodában dolgozók és munkáltatók alprogramja (utóbbi kettő 2008-ban indult). Az eddig elért eredményeket az alábbi táblázat mutatja be.

Alprogram típusa	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Összesen
Madárbarát kert	520	855	420	408	300	225	245	340	303	3 616
Madárbarát iskola	27	23	14	21	14	6	17	46	44	212
Madárbarát óvoda	30	28	202	37	18	11	50	108	91	575
Madárbarát panel							5	9	6	20
Madárbarát munkahely							7	16	10	33
Összesen	577	906	636	466	332	242	324	519	454	4 456

Táblát kaptak	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Összesen
Madárbarát kert	306	421	162	156	113	109	137	125	117	1 646
Madárbarát iskola	16	10	7	9	8	3	8	8	9	78
Madárbarát óvoda	27	14	88	17	10	8	39	41	33	277
Madárbarát panel							0	0	4	4
Madárbarát munkahely							5	1	3	9
Összesen	349	445	257	182	131	120	189	175	166	2 014

A Madárbarát kert program eredményei 2002-2010.

RENDEZVÉNYEK

Az MME egyik legfontosabb, a lakossággal, a madárvédők mind szélesebb közösségével közvetlen kapcsolatot építő tevékenységét a közösségi madarász programok jelentik. Az elmúlt évekhez hasonlóan 2010-ben is több mint egy tucat olyan rendezvényünk volt, melyek jelentős részben az ország több pontján – előre meghirdetett módon – várták és fogadták az érdeklődőket. Ezeken a részvétel az elmúlt években folyamatosan és jelentősen növekedett, 2010-ben a rendezvény megjelenéseinken a résztvevők száma a 60 000 főt is meghaladta (lásd a táblázatot), annak ellenére is, hogy a május-júniusi hűvös, esős időjárás, illetve a Tatai Vadlúd Sokadalom idején a hóvihár nem segítette a szabadtári rendezvényeket.

Rendezvény neve	2006	2007	2008	2009	2010
	részvevők száma [helyszínek száma]				
Béka éve 2008. - Fővárosi Állat- és Növénykert			1 200		
FEHOVA		300	1 900	3 000	
Gardenexpo				3 000	4 000
Föld Napja - Critical mass			550		
Föld napja - Fővárosi Állat- és Növénykert			2 900	5 100	15 000
Föld napi vetélkedő	448	515	800	500	
Bird Experience – Ilmitz (Ausztria) – Új rendezvény					200
Tokaji partifecske hajózás – Új rendezvény					300
Fülemülék éjszakája	500	760 [15]	910 [25]	2 192 [44]	1 260 [34]
Madarak és Fák Napja - Fővárosi Állat- és Növénykert			220		1976
Madarak és Fák Napja	210	293	290	115	170
ERICSSON Családi Nap – Új rendezvény					1 000
Gólya road show			1 000 [46]	1 205 [65]	1 529 [96]
Csodálatos madarak program			2 090	400	46
Művészetek Völgye 2008.			4 280		
Növényünnep - Fővárosi Állat- és Növénykert				1 500	
Autómentes Nap	200	240	500	800	
Állatok Világnapja - Fővárosi Állat- és Növénykert			100	3 000	21 637
MVM – MAVIR Nap – Új rendezvény					30

Siófoki Tojásfesztivál – Új rendezvény					5 000
Európai Madármegfigyelő Napok	5 000	4 858 [200]	2 069 [157]	4 775 [137]	3 162 [114]
Szentesi Madárfesztivál			1 000		
X. Tatai Vadlúd Sokadalom	4 000	4500	4 000	12 000	8 000
Állatok mikulása - REX Állatsziget				500	
Madárbarát Karácsony - Fővárosi Állat- és Növénykert	55	200	300		
Összesen	10 413	11 666	23 109	38 087	63 310

A szürkével jelöltek olyan rendezvények, melyeket az ország több pontján, a helyi csoportjaink szerveztek és valósítottak meg; ezeknél zárójelben a helyszínek számát is jelöltük.

Az MME országos és központi irodai rendezvényeinek eredményei 2006-2010.

KÖRNYEZETI NEVELÉS

Az MME Madarász ovi és Madarász sulis programja, alkalmazva a Madárbarát óvoda és Madárbarát iskola program gyakorlati madárvédelmi tevékenységeit, az MME évtizedek óta sikeresen működő oktatási kezdeményezése, melyben országszerte több száz oktatási intézmény vesz részt.

Annak érdekében, hogy a természet iránt érdeklődő gyerekeket minél szélesebb körben el tudjuk érni, megújult és terjedelmében megnőtt a Madártávlat magazin „Csipogó” rovata. Ezzel iskolás korú tagságunkat és a gyermek családtagokat még hatékonyabban tudjuk megszólítani.

Az év során 2 alkalommal, tavasszal és az őszi tanácsadó testületi üléshez kapcsolódva szerveztük meg az MME Környezeti Nevelési Szakosztálya helyébe lépett környezeti nevelési hálózat (munkacsoport) találkozóját.

2010-ben a Fővárosi természetbúvár foglalkozások népszerűsége tovább nőtt, így mintegy kétszer annyi gyermek vett részt a foglalkozásokon, mint az előző évben (lásd a táblázat adatait). Kiemelten közhasznú szervezetként állami gondozottak, valamint nyugdíjas otthonok számára térítésmentesen is biztosítottunk foglalkozásokat. A megnövekedett számú foglalkozás miatt az oktatási tevékenységet az év során 2 fő látta el. A korábbi évektől eltérően – amikor az oktatási intézményekkel vettük fel a kapcsolatot – egyre több önkormányzat keresett meg minket és oktatási intézményei számára kért foglalkozás sorozatokat.

		Intézmények száma	Foglalkozások száma	Résztevő gyerekek száma	Résztevő felnőttek száma
2006	Iskola	7	15	670	30
	Óvoda	3	6	35	8
	Egyéb	15	61	628	856
	Összesen	25	82	1 333	894

2007	Iskola	6	12	597	137
	Óvoda	17	170	878	49
	Egyéb	12	114	1 142	1 199
	Összesen	35	296	2 617	1 358

2008	Iskola	7	37	966	125
	Óvoda	20	216	573	40
	Egyéb	3	89	1 083	169
	Összesen	30	342	2 622	334

2009	Iskola	12	88	701	54
	Óvoda	24	79	863	45
	Egyéb	8	54	528	421
	Összesen	44	221	2 092	520

2010	Iskola	23	102	1 580	60
	Óvoda	33	208	1 600	114
	Egyéb	8	26	290	110
	Összesen	64	336	3 470	284

A Fővárosi természetbúvár foglalkozások oktatási program eredményei 2006-2010.

A Fővárosi természetbúvár foglalkozások program keretében, több éves hagyományt követve, 2010-ben is a XI. kerületi önkormányzattal együttműködve rendeztük meg a Madarak és Fák Napja iskolai rendezvényt a kerületben. Szintén önkormányzati együttműködésben hat iskolában alakítottunk ki madárbarát mintakertet az év során. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek képzését végző pedagógusok is megfelelő információkkal

rendelkezzenek a madár-, és élővilágról, ezért a gyermekek mellett pedagógusoknak is tartottunk képzést egy önkormányzati projekt keretén belül.

TÁRSADALMI TÁMOGATOTTSÁG – SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ 1% FELAJÁNLÁS

A lakosság – folyamatosan értesülve az MME munkájáról - az elmúlt években egyre nagyobb mértékben támogatja egyesületünket a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlásával. Az szja 1%-áról történő rendelkezés azért egyedülálló támogatási forma, mert nem von el pénzt a családi kasszától! Mivel adóznia minden magyar munkavállalónak kell, és a jövedelmünkből az APEH által elvont adórész közvetlenül már nem felhasználható számunkra, az adó 1% felajánlásával sok milliárd forint közvetlen felhasználásáról dönthetünk. A 2009. évi személyi jövedelemadó 1% felajánlásokból 2010-ben az MME 30,1 millió Ft-ot kapott, ami a tavalyi évhez képest 11%-os növekedést jelentett:

2005: 14,5 millió Ft

2006: 13,5 millió Ft

2007: 17,2 millió Ft

2008: 22,1 millió Ft

2009: 27,1 millió Ft

2010: 30,1 millió Ft

GAZDÁLKODÁS

Az MME a 2010-es év folyamán nem részesült költségvetési támogatásban.

A 2010-es év folyamán az MME elnöke, alelnöke, és elnökségi tagjai semmiféle anyagi, vagy természetbeni juttatásban nem részesültek

1	9	0	0	1	2	4	3	9	4	9	9	5	2	9	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Statistikai számjel vagy adószám (csekkzámlaszám)

A számviteli törvény szerinti egyéb szervezetek közhasznú egyszerűsített éves beszámolója

2 0 1 0 év

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

egyéb szervezet megnevezése

1121, Budapest, Költő u. 21.

címe

Keltezés: 2011.május 28.

Az egyéb szervezet vezetője
(képviselője)

1	9	0	0	1	2	4	3	9	4	9	9	5	2	9	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Az egyéb szervezet megnevezése: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Az egyéb szervezet címe: 1121, Budapest, Költő u. 21.

KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ EGYÉB SZERVEZETEK KÖZHASZNÚ EGYSZERŰSÍTETT ÉVES BESZÁMOLÓJÁNAK MÉRLEGE

2 0 1 0 év

adatok E FT-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök(2-5.Sorok)	92 087		67 271
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK	5 055		5 704
3.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	72 717		47 420
4.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	14 315		14 147
5.	IV. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKHELYESBÍTÉSE			
6.	B. Forgóeszközök (7-10. sorok)	214 647		86 575
7.	I. KÉSZLETEK	8 682		8 217
8.	II. KÖVETELÉSEK	12 883		6 137
9.	III. ÉRTÉKPAPÍROK	8 212		2 979
10.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	184 870		69 242
11.	C. Aktív időbeli elhatárolások	129		191
12.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1.+6.+11. sor)	306 863		154 037
13.	D. Saját tőke (14-19. Sorok)	186 509		113 326
14.	I. INDULÓ TŐKE/JEGYZETT TŐKE	4 772		4 772
15.	II. TŐKEVÁLTOZÁS/EREDMÉNY	166 544		181 734
16.	III. LEKÖTÖTT TARTALÉK			
17.	IV. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK			
18.	V. TÁRGYÉVI EREDMÉNY ALAPTEVÉKENY- SÉGBŐL (KÖZHASZNÚ TEVÉKENYSÉGBŐL)	9 345		-74 048
19.	VI. TÁRGYÉVI EREDMÉNY VÁLLALKOZÁSI TEVÉKENYSÉGBŐL	5 848		868
20.	E. Céltartalékok			
21.	F. Kötelezettségek (22.-23. sorok)	40 188		40 054
22.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	21 212		20 809
23.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	18 976		19 245
24.	G. Passzív időbeli elhatárolások	80 166		657
25.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN (13.-20.+21.+24. sor)	306 863		154 037

Keltezés: 2011. május 28.

Az egyéb szervezet vezetője
(képviselője)

1	9	0	0	1	2	4	3	9	4	9	9	5	2	9	0	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Az egyéb szervezet megnevezése: Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Az egyéb szervezet címe: 1121, Budapest, Költő u. 21.

KETTŐS KÖNYVVITELT VEZETŐ EGYÉB SZERVEZETEK KÖZHASZNÚ EGYSZERŰSÍTETT ÉVES BESZÁMOLÓJÁNAK EREDMÉNYKIMUTATÁSA

2	0	1	0
---	---	---	---

 év

adatok E FT-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A Összes közhasznú tev. Bevétele (1.+2.+3.+4.+5.)	401 007		330 415
2.	1. Közhasznú célú működésre kapott támogatás	81 471		97 677
3.	- alapítói			
4.	- központi költségvetési			
5.	- helyi önkormányzati	3 741		1 560
6.	- egyéb, ebből 1% 31.144 eFt	77 730		96 117
7.	2. Pályázati úton elnyert támogatás	238 054		166 523
8.	3. Közhasznú tevékenységből származó bevétel	33 578		28 855
9.	4. Tagdíjból származó bevétel	18 244		19 497
10.	5. Egyéb bevétel	29 660		17 863
11.	B Vállalkozási tevékenység bevétele	54 093		25 009
12.	C. Összes bevétel (A.+B.)	455 100		355 424
13.	D Közhasznú tevékenység ráfordításai (1.+2.+3.+4.+5.+6.)	391 662		404 463
14.	1. Anyagjellegű ráfordítások	194 967		209 812
15.	2. Személyi jellegű ráfordítások	127 694		130 331
16.	3. Értékcsökkenési leírás	39 419		30 106
17.	4. Egyéb ráfordítások	25 133		33 575
18.	5. Pénzügyi műveletek ráfordításai	4 449		639
19.	6. Rendkívüli ráfordítások			
20.	E. Vállalkozási tevékenység ráfordításai (1.+2.+3.+4.+5.+6.)	48 245		24 141
21.	1. Anyagjellegű ráfordítások	36 855		17 434
22.	2. Személyi jellegű ráfordítások	10 299		6 340
23.	3. Értékcsökkenési leírás	754		264
24.	4. Egyéb ráfordítások	40		64
25.	5. Pénzügyi műveletek ráfordításai	297		39
26.	6. Rendkívüli ráfordítások			

Keltezés: 2011.május 28.

Az egyéb szervezet vezetője
(képviselője)

Kimutatás a vagyon 2010. évi felhasználásról

adatok ezer Ft-ban

Megnevezés	Előző év	Tárgyév
I. Induló tőke/Jegyzett tőke	4 772	4 772
II. Tőkeváltozás/Eredmény	166 544	181 734
III. Lekötött tartalék	0	0
IV. Értékelési tartalék	0	0
V. Tárgyévi eredmény közhasznú tevékenységből	9 345	-74 048
VI. Tárgyévi eredmény vállalkozási tevékenységből	5 848	868
D. Saját tőke	186 509	113 326

adatok ezer Ft-ban

Megnevezés	Előző év	Tárgyév
Immateriális javak	5 055	5 704
Tárgyi eszközök	72 717	47 420
Befektetett pénzügyi eszk.	14 315	14 147
Befektetett eszközök	92 087	67 271

Kelt, 2011.május 28.

Kimutatás a 2010. évi cél szerinti juttatásokról

adatok ezer Ft-ban

Cél szerinti juttatások	Összeg
Továbbutalt LIFE pályázati támogatás	13 730
Továbbutalt Külföldi támogatás Belföldi jogi személyeknek	2 110
Továbbutalt Külföldi támogatás Külföldi jogi személyeknek	10 208
Támogatás nyújtása Belföldi non-profit szervezeteknek	930
Mindösszesen	26 978

Kelt, 2011.május 28.

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület a 2010.évi, központi költségvetési szervektől kapott támogatásai a következők voltak:

Központi költségvetési szerv neve	Támogatás összege
KvVM, (Vidékfejlesztési Minisztérium)	16 025 920 Ft
OTKA	1 565 000 Ft
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal	2 126 315 Ft
NKA	2 000 000 Ft
Nemzeti Civil Alap	9 239 224 Ft
NFÜ-TÁMOP	5 232 922 Ft
VÁTI (HUSK pályázat)	22 624 491 Ft
Dél-alföldi Regionális Munkaügyi Központ	841 237 Ft
Bükk Nemzeti Park	30 286 756 Ft
Összesen :	89 941 865 Ft

Az önkormányzatoktól kapott 2010. évi támogatások:

Önkormányzat megnevezése	Támogatás összege
Eger M-i Jogú Város Önkormányzata	120 000 Ft
Zala M-i Önkormányzat	100 000 Ft
Tata Polgármesteri Hivatala	250 000 Ft
Dombóvár Város Polgármesteri Hivatala	250 000 Ft
Budapest Főváros Önkormányzata	690 000 Ft
Szekszárd Város Polgármesteri Hivatala	150 000 Ft
Összesen	1 560 000 Ft

2011.május 28.